

Gorenjski Glas

PETEK, 10. DECEMBRA 2021

LETO LXXIV, ŠT. 98, CENA 2,00 EUR

ODGOVORNA UREDNICA: MARIJA VOLČJAK

ČASOPIS IZHAJA OB TORKIH IN PETKIH

INFO@G-GLAS.SI

WWW.GORENJSKIGLAS.SI

Nova linija za električna vozila BMW

LTH Castings je v Ljubljani zagnal novo linijo za proizvodnjo avtomobilskih delov električnih vozil BMW.

ALEŠ SENOŽETNIK

Ljubljana – LTH Castings je v kompleksu nekdanjega Litostroja zagnal novo proizvodno linijo, namenjeno izdelovanju različnih lahkih aluminijastih delov za pogonski sklop popolnoma električnih avtomobilov znamke BMW. Na novih linijah bodo proizvajali pogonske enote pete generacije tehnologije BMW eDrive. V širitev v Ljubljani so od leta 2019 investirali več kot petdeset milijonov evrov.

Kot pravijo v škofjeloškem podjetju, bo v Ljubljani potekala proizvodnja

oz. obdelava aluminijastih ulitkov za električna vozila, pri čemer uporabljajo naj-sodobnejše tehnologije in trajnostne pristope, ki sledijo tudi zahtevam skupine BMW po zmanjšanju emisij ogljikovega dioksida in porabe virov v celotni verigi. Pri proizvodnji ne uporabljajo materialov, ki so uvrščeni med redke zemeljske kovine. Procesi so digitalizirani in sledijo izdelku od začetka do konca njegove življenjske dobe.

»V LTH Castings smo dolgoletni zanesljivi partner skupine BMW. V izdelke zanje smo integrirali obsežno

lastno strokovno znanje, ki ga konkretno na področju elektromobilnosti gradimo že več kot deset let. Ker sistematično sledimo zahtevam trga in napredku na področju elektromobilnosti, se tudi zahteve glede zaposlenih in njihovih področij odgovornosti nenehno razvijajo. Z novo linijo vzpostavljamo dodatna dolgoročna in trajnostna delovna mesta. Na novem proizvodnem programu je trenutno približno petdeset zaposlenih,« je ob tem povedal Andrej Megušar, direktor podjetja LTH Castings.

► 9. stran

Trak sta prerezala Frank Wimmer iz skupine BMW in direktor LTH Castings Andrej Megušar, desno sta Rafael Javornik iz LTH Castings in Gertrud Rantzen, predsednica odbora Slovensko-nemške gospodarske zbornice. / Foto: LTH Castings

Vlada na regijskem obisku

Vlada bo danes na Gorenjskem opravila zadnji regijski obisk. Premierja Janeza Janjša in ostale člane vlade bodo gorenjski župani seznanili z različnimi odprtimi vprašanji.

SIMON ŠUBIC

Kranj – Vlada bo v okviru regijskih obiskov danes kot zadnjo regijo obiskala še Gorenjsko. Dan bodo člani vlade začeli z delovnim posvetom v Gorenji vasi, končali pa z javno tribuno v Cerkljah, na kateri bodo razpravljali o razvoju regije.

Čez dan bodo ministri in državni sekretarji obiskovali občine, medtem ko predsednik vlade Janez Janjša poleg jutranjega srečanja z gorenjevaškim županom Milanom Čadežem in zaključnega srečanja v Cerkljah načrtuje še delovno kosilo v Radovljici z ministrom za

zdravje, župani občin Kranj, Radovljica in Jesenice ter direktorjem Splošne bolnišnice Jesenice na temo regijske bolnišnice. Obiskal bo tudi Medpodjetniški izobraževalni center Škofja Loka in šenčursko podjetje NiceLabel/Euro Plus.

Podpredsednik vlade in gospodarski minister Zdravko Počivalšek, ki se je že včeraj na povabilo Inicijative S Kranj v Predosljah seznanil s projektom blagovne znamke Predoslje 100% lokalno, bo sodeloval na omizju s podjetniki na temo črpanja evropskih sredstev v okviru načrta za okrevanje in odpornost, obiskal pa

bo tudi podjetji Iskra ISD v Kranju in Intec Mkd, Kovinske konstrukcije v Bistrici pri Trziču.

Tudi drugi podpredsednik vlade, minister za obrambo Matej Tonin, je bil že včeraj na Gorenjskem; obiskal je kranjsko vojašnico, na Jesenicah pa poklicno gasilsko enoto in si ogledal železniški predor Karavanke. Danes bo obiskal Škofjo Loko in Žiri, tudi Alpino.

Poleg regijske bolnišnice in infrastrukturnih projektov naj bi bile teme pogovorov tudi vzpostavitev regij, ustanovitev gorenjske univerze, integracija tujcev, protipoplavna zaščita ...

Priloge: Karavanke jurij deželne novice

Podarite magičen užitek priprave popolne kave z Miele kavnimi avtomati

Vabljeni v prenovljeni salon ETIS.

ETIS Kranj, Ljubljanska c. 30 Kranj

ETIS 50 LET

AKTUALNO

Kmalu dovoljenje za blejsko obvoznico

Minister za infrastrukturo Jernej Vrtovec je napovedal, da bo gradbeno dovoljenje za južno blejsko obvoznico izdano v roku dveh tednov, gradnja pa naj bi se vendarle začela v začetku prihodnjega leta.

2

GG+

V dolini različna, v steni pa kot eno

Nejc Marčič in Luka Stražar sta goram zapisana tako poklicno kot v prostem času. Kaj ju povezuje, kako se dopolnjujeta in kako je več tisoč metrov visoko spat brez šotora, sta nam zaupala na pogovornem večeru v Preserjah.

15

GG+

Enajst otrok ostalo brez staršev

Prejšnji teden, 1. decembra, je minilo štirideset let od nesreče letala tedanjega slovenskega prevoznika Inex-Adria na Korziki, ki velja za najhujšo letalsko nesrečo v slovenski zgodovini. Preživel je ni nihče.

16

ZADNJA

Po sneženju ne hodite v gore

Zasnežene gore zahtevajo bistveno drugačno pripravo na obisk kot poleti, zima v hribih pa skriva tudi veliko pastí – ena največjih so snežni plazovi, opozarjajo na Planinski zvezi Slovenije.

24

VREME

Danes bo zmerno do pretežno oblačno. Dopoldne bo ponekod megla. Jutri in v nedeljo bo delno jasno, po nižinah bo megla.

jutri: delno jasno

KOTIČEK ZA NAROČNIKE

Človek

Kdo si, človek?

Kakšne postal si nature?

Dobrota, poštenje, vse postalo ti je tuje.

Ne znaš več brzditi svojega vedenja,

okoli povzročas le trpljenje.

S psovanjem vse od reda psuješ,

v sebi jezo vse težje premaguješ.

Kdo postal si, človek?

Si le še senca sebe.

Ni te več prepoznati, s tabo ni več dobro češenj zobati.

Morda pa vsega kriv je ta čas,

ko virus je prišel nad nas.

Pesem nam je poslala naša naročnica **Vera Žabkar** iz Šentjerneja. Če bi tudi vi radi kaj delili z nami, pišite na koticek@g-glas.si.

Darilo
izzrebanemu naročniku časopisa
Gorenjski Glas
Knjigo prejme **ALEŠ JERALA** iz Nakla.

Jabolki kakovosti tudi za dve gorenjski šoli

Ljubljana – Center za mobilnost in evropske programe izobraževanja in usposabljanja (Cmepius) je v torek skupaj z ministrstvom za izobraževanje, znanost in šport že 16. leto zapored podelil priznanja najboljšim letošnjim mednarodnim projektom na področju izobraževanja. Priznanje jabolko kakovosti, ki ga podeljujejo za najboljše projekte v okviru programa Erasmus+, sta na področju poklicnega in strokovnega izobraževanja prejela Biotehniški center Naklo in Šolski center Škofja Loka. »Cmepius z jabolki kakovosti nagraduje zgodbe o uspehu, primere odličnih praks mednarodnega sodelovanja v programu Erasmus+,« so pojasnili in dodali, da pri najboljših iščejo odličnost, profesionalni razvoj izobraževalcev, medsektorsko povezovanje ter pozitivne učinke na ravni učitelja, učenca in izobraževalne institucije v celoti.

Slavnostna akademija ob sedemdesetletnici

Škofja Loka – Ob 70-letnici Gimnazije Škofja Loka bodo nocoj ob 20. uri pripravili slavnostno akademijo, ki jo bodo zaradi okoliščin v zvezi z epidemijo covid-19 predvajali na spletni strani www.gimnazija-skofjaloka.si. Program akademije so namreč posneli vnaprej. Posnetek si bo premierno mogoče ogledati nocoj, nato bo še ves mesec na voljo za ogled na spletu. V avli šole pa si je mogoče vsak delovni dan do 19. ure ogledati razstavo z naslovom 70 let Gimnazije Škofja Loka. Z akademijo bodo zaključili praznovanje, ki so ga začeli že lani. Prva generacija škofjeloških gimnazijcev je v hram učenosti vstopila leta 1950 in do danes je na šoli maturiralo prek 6400 dijakov.

Ozko grlo so enote intenzivne nege

Epidemija covid-19 upada. Ta torek smo imeli 437 potrjenih okužb manj kot pred tednom dni. Resne pa ostajajo razmere v bolnišnicah. Slovenija je prejela prvo pošiljko zdravila molnupiravir.

SUZANA P. KOVAČIČ

Ljubljana, Naklo – Prvič od sredine novembra je v minulih dneh število hospitaliziranih covidnih bolnikov padlo pod tisoč. Včeraj je bolnišnično oskrbo potrebovalo 948 covidnih bolnikov, od tega 251 intenzivno terapijo. Razmere v bolnišnicah so še vedno resne, ozko grlo ostajajo enote intenzivne nege, tudi število presežnih smrti na dnevni ravni je visoko.

Aktivnih primerov okužb s koronavirusom je po oceni NIJZ nekaj pod 26 tisoč. Vodja svetovalne skupine za covid-19 doc. dr. Mateja Logar opozarja, da je epidemiološka situacija v Sloveniji še vedno ena najslabših v Evropi, zato »pazite nase in na druge«, pred prazniki pa je pozvala k odgovornemu druženju in dodala: »Predvsem pa je najboljša preventiva še vedno cepljenje.« Logarjeva je še povedala, da naj bi bila priporočila za

Dovoljenje za obvoznico

Minister za infrastrukturo Jernej Vrtovec je napovedal, da bo gradbeno dovoljenje za južno blejsko obvoznico izdano v roku dveh tednov, gradnja pa naj bi se vendarle začela v začetku prihodnjega leta.

SIMON ŠUBIČ,
MARJANA AHAČIČ

Kranj, Bled – Minister za infrastrukturo Jernej Vrtovec je za uvod v današnji delovni obisk vlade Gorenjsko obiskal že v torek. V Kranju se je pogovarjal s kranjskim županom Matjažem Rakovcem, na Bledu pa se je srečal z župani zgornjegorenjskih občin.

Kmalu razpis za cesto Britof–Hotemaže

Kranjski župan in minister sta po srečanju poudarila zgleđno sodelovanje med občino ter ministrstvom in direkcijo za infrastrukturo. Med ključnimi temami pogovora je Vrtovec naštel skorajšnji začetek del na cesti Hotemaže–Britof, izgradnjo avtocestnega priključka Kranj sever in nadgradnjo železniške postaje v Kranju. Za cesto Hotemaže–Britof bo v roku dveh tednov objavljen javni razpis za izvajalca del, tako da bi gradnja lahko stekla v začetku prihodnjega leta, je dejal. Glede nadgradnje železniške postaje v Kranju je povedal, da bo ministrstvo prihodnje leto objavilo razpis za pripravo projektne dokumentacije.

Kranj zgled ostalim

»Veliko časa smo namenili tudi trajnostni mobilnosti, zlasti kolesarskim povezavam. Rad bi pohvalil Mestno občino Kranj, da je lahko tudi drugim občinam zgled pri tem, kako razvijajo tovrstno infrastrukturo in imajo vrsto dobrih pobud,« je poudaril. Dotaknili so se tudi javnega potniškega prometa, da bi tudi v

Minister Jernej Vrtovec in kranjski župan Matjaž Rakovec

Kranju in v drugih mestnih občinah starejšim občanom omogočili brezplačno uporabo mestnega potniškega prometa, kot je to že urejeno v Ljubljani in Mariboru, je dodal.

Rakovec je povedal, da so se pogovarjali še o gradnji štiripasovnice na cestnem odseku Šenčur–Kranj, severni kranjski obvoznici, problematiki letalskega hrupa nad Kranjem in tudi o manjših projektih, kot sta ureditev ceste v Žabnici, kjer bi zgradili semaforizirano križišče, ter umeščanje ceste s Trate na magistralno cesto Kranj–Ljubljana, kar bi razbremenilo promet v Žabnici in Bitnjah. Občina bo ob nadgradnji železniške postaje nadaljevala tudi načrt ureditve nove avtobusne postaje na tem območju.

Dovoljenje v dveh tednih

V drugem delu obiska se je minister srečal še z

zgornjegorenjskimi župani. Napovedal je za več deset milijonov evrov investicij v prometno infrastrukturo v prihodnjih letih, saj je, kot je poudaril, urejena prometna infrastruktura, tako cestna kot železniška in kolesarska, ključna za nadaljnji razvoj turizma. V zvezi s tem je zagotovil, da so postopki za začetek gradnje južne blejske obvoznice zdaj vendarle v zaključni fazi, izdajo gradbenega dovoljenja namreč na ministrstvu pričakujejo v roku dveh tednov, tako da bi se gradnja lahko začela v začetku prihodnjega leta.

Poudarek trajnostni mobilnosti

Pogovarjali so se tudi o kolesarskih povezavah, saj se v začetku leta začne gradnja 15 milijonov evrov vredne kolesarske povezave med Bledom in Bohinjem. Poteka že tudi odkup zemljišč za

povezavo preko Lesc do Žirovnice in Jesenic.

Župan Žirovnice Leopold Pogačar je povzel prepričanje županov, da je treba zmanjšati prometne tokove v občutljive alpske doline, za kar dobro priložnost predstavlja prav vlak. Minister Vrtovec je napovedal, da bodo prihodnje leto začeli pripravljati idejno zasnovo in projektno dokumentacijo za prenovo bohinske železniške proge, v katero naj bi v desetih letih vložili 200 milijonov evrov. Ob tem naj bi se nadaljevala tudi načrtovana obnova železniških postaj na progah od Jesenic do Ljubljane, v sklopu prenove proge od Jesenic do Kranja pa tudi izvedba nekaterih projektov v žirovniški in radovljiški občini; med slednjimi naj bi bila tudi izvenivojska križanja.

Obnove cest v Zgornjesavski dolini

Posebej se je Vrtovec sestal z jeseniškim županom Blažem Račičem, s katerim sta se poleg prenove jeseniške železniške postaje, za katero bodo pripravili dokumentacijo začeli prihodnje leto, pogovarjala tudi o cesti skozi Jesenice. Ta je namreč v poletnih mesecih zaradi zastojev pred predorom Karavanke zelo obremenjena.

Minister je napovedal tudi nekatere projekte v kranjskogorski občini, ki jih želi izpeljati pred nordijskim svetovnim prvenstvom. Do tedaj je treba preplastiti cesto od Podkorena do Rateč in v Podkorenu urediti križišče, v načrtu pa je tudi druga faza prenove ceste skozi Gozd - Martuljek.

doma od ponedeljka do petka med 11.45 in 18.30. Brezplačna storitev je na voljo z zdravstveno kartico in osebnim dokumentom – za vse, ki imajo stalno aličasno bivališče ali so zaposleni pri delodajalcu s sedežem v Sloveniji.

V državo je prišla prva pošiljka zdravila molnupiravir, ki je pri Evropski agenciji za zdravila dobilo začasno dovoljenje za uporabo in bo bolnikom omogočilo zdravljenje doma. Na voljo je 21.600 odmerkov, kar naj bi zadoščalo za več kot 5700 zdravljenj, je sporočil minister za zdravje Janez Poklukar. Glavni namen je preprečiti hospitalizacije, zdravilo bo namenjeno predvsem tistim, ki imajo

dejavnike tveganja za težek potek covidne bolezni (starejši od 65 let, kronični bolniki ...). Indikacijo za zdravilo molnupiravir bo postavil zdravnik, ki bo prvi prišel v stik z bolnikom (osebni zdravnik, zdravnik v covidni ambulanti ali v domu upokojevcev), je povedala predstojnica infekcijske klinike UKC Ljubljana prof. dr. Tatjana Lejko Zupanc. Ko bo zdravilo bolniku predpisano, bo šel domov, da okužbe ne bo širil, po zdravljenju pa bodo šli njegovi svojci. Predvidoma s ponedeljkom bo molnupiravir na voljo v UKC Ljubljana in UKC Maribor, celjski bolnišnici in na Kliniki Golnik, sredi prihodnjega tedna še v drugih bolnišničnih lekarnah.

Več znanja za potrošnike

Lokalna energetska agencija Gorenjske je v okviru projekta Erasmus+ TRECE organizirala zaključni dogodek projekta z naslovom Konferenca o energetske revščine. Govorci so predstavili svoj pogled, trenutno stanje in ukrepe za zmanjševanje energetske revščine.

MAŠA LIKOSAR

Kranj – Lokalna energetska agencija Gorenjske (LEAG) že več let s svojimi storitvami skrbi za zmanjšanje rabe energije v javnih stavbah in izboljšanje energetske učinkovitosti v gorenjski regiji. Ena izmed njihovih glavnih nalog je ozaščanje na področju energetske revščine, učinkovite rabe energije, obnovljivih virov energije in prilagajanje podnebnim spremembam. Kot so pojasnili, energetska revščina v praksi pomeni, da ranljivi državljanji bodisi nimajo dostopa do energetskih storitev ali pa uporaba teh spodbujajo njihovo možnost dostopa do drugih osnovnih storitev, kar lahko privede tudi do posledic za zdravje, dobro počutje, socialno vključenost in kakovost življenja.

»Za zmanjševanje energetske revščine, ki je ob višanju cen energentov vse večji problem, so potrebne učinkovite aktivnosti oziroma konkretne rešitve, ki bodo delovale neposredno in bodo dostopne za upravičence, obenem bodo imele izobraževalno vlogo. Te aktivnosti je najlažje razviti na ravni lokalne skupnosti, zato spodbujamo vključevanje čim več deležnikov,« je povedal direktor LEAG Anton Pogačnik in dodal: »Posameznik lahko veliko stori tudi sam, na primer s primernim

Namestnik direktorja LEAG Črtomir Kurnik in direktor LEAG Anton Pogačnik / Foto: Primož Pičulin

prezračevanjem prostorov, tesnjenjem oken, ugašanjem luči in drugih električnih naprav, hkrati pa z uporabo možnosti, ki so v družbi že uveljavljene. Pri tem ima veliko vlogo Eko sklad, ki med drugim ponuja raznovrstne možnosti subvencioniranja.«

Ena izmed aktivnosti za zmanjševanje energetske revščine je projekt TRECE, ki se problema loteva z aktivnim vključevanjem državljanov in socialnih deležnikov pri oblikovanju in razvoju rešitev za izobraževanje. Program vključuje usposabljanje za opolnomočenje energetskih

potrošnikov v Španiji, Grčiji, Sloveniji, Bolgariji in Romuniji. V njegovem okviru so na LEAG osnovali novo spletno orodje v obliki šestih modulov za izobraževanje, ki bo decembra brezplačno na voljo na odprti spletni platformi. »Uporabniki se med drugim lahko seznanijo z energetske učinkovitostjo, obnovljivimi viri, konkretnimi rešitvami, ki so že na voljo,« je povedala vodja projekta Suzana Krmelj z LEAG.

Na konferenci so v prvem delu govornici predstavili stanje energetske revščine v Sloveniji, v drugem delu pa evropske projekte na to

temo. Namestnik direktorja LEAG Črtomir Kurnik, ki bo prihodnje leto prevzel mesto direktorja, je spregovoril o Konvenciji županov, kjer se podpisniki poleg ukrepov za blažitev podnebnih sprememb in prilagajanja njihovim neizogibnim učinkom zavezujejo, da bodo vsem zagotovili dostop do varne, trajnostne in cenovno dostopne energije. V evropskem kontekstu to pomeni ukrepanje za zmanjševanje energetske revščine.

Vpliv energetske revščine se kaže na socialnem, gospodarskem, podnebnem in okoljskem področju.

»Trenutno sodelujemo pri projektu SECAP, ki izhaja iz Konvencije županov. Izvedli smo študijo v sodelovanju s Komunalo Kranj o uporabi toplote iz komunalnih vod. Zajeli smo območje Komunale Zarica in kompleksa Kranjska Iskrica, kjer je predvidena stanovanjska gradnja. Namestili smo tudi merilnik kakovosti zraka na Orehku, s čimer lahko spremljamo vsebino prahov delcev v zraku,« je pojasnil Kurnik. LEAG se posveča tudi projektu INNOVEAS, ki se ukvarja z energetskimi pregledi, kjer med drugim ugotavljajo, ali je energetske revno lahko tudi podjetje.

Evropski denar za e-polnilnice v Kranju

SIMON ŠUBIC

Kranj – Služba vlade za razvoj in evropsko kohezijsko politiko je pred dnevi odobrila 764.500 evrov iz Evropskega sklada za regionalni razvoj za projekt DRR Kranj e-polnilnice. Mestna občina Kranj bo do predvidoma jeseni 2022 postavila tri javne električne polnilnice s skupno osmimi polnilnimi mesti za električne avto-buse mestnega potniškega prometa.

E-polnilnice bodo postavljene na lokacijah postajališč Komunala Zarica, kjer bosta dve polnilni mesti, ki bosta vezani na baterijski sistem sončne elektrarne, Poslovna cona Primskovo, kjer bodo štiri

polnilna mesta, ter lokacija Standard Sotočje, kjer bosta dve polnilni mesti. »S tem bo občina zagotovila prehod prevoza potnikov na okoljsko čistejša vozila, s čimer se bo povečalo varovanje okolja in zagotovilo gospodarno ravnanje z javnim prevoženjem,« so sporočili iz vladne službe.

Projekt DRR Kranj e-polnilnice je sicer prva naložba iz evropskih skladov v finančni perspektivi 2014–2020, ki je v celoti namenjena e-polnilnicam. Do sedaj so namreč njihovo postavitev podprli le posredno v okviru projektov P+R (Parkiraj in presedi), kjer je bilo izvedenih tudi okrog sto parkirnih mest s polnjenjem za električna vozila.

Okoljski inšpektorji tudi na Mali Mežakli

URŠA PETERNEL

Jesenice – Zaradi dvomov, ki so jih večkrat izražale družbe za ravnanje z odpadno embalažo, da jim izvajalci javnih služb ne predajo vse odpadne embalaže, ki jo izločijo iz prevzete mešane komunalne embalaže, ter da jo klasificirajo kot odpadki, ki ga lahko sami prodajo naprej, so inšpektorji za okolje izvedli usmerjeno akcijo nadzorov. V dvanajstih centrih za ravnanje z odpadki so pregledali ustreznost obdelave mešanih komunalnih odpadkov pred odlaganjem. Nadzor so opravili tudi pri podjetju Ekogor Jesenice, ki ima center za ravnanje z odpadki na Mali Mežakli.

Kot so sporočili z Inšpektorata za okolje in prostor, v nobenem od centrov, tudi na Jesenicah, nepravilnosti niso odkrili. Vzeli so vzorce odpadkov in ugotovili, da so bile povsod dodeljene pravilne klasifikacijske številke odpadka za izločeno frakcijo komunalne odpadne embalaže. Prav tako v centrih, v katerih so opravili nadzor, s komunalno odpadno embalažo, izločeno iz mešanih komunalnih, ravnavajo skladno s predpisi, so ugotovili.

Po veljavni ureditvi morajo izvajalci družbam za ravnanje z odpadno embalažo brezplačno predati odpadno embalažo (pločevinke, plastenke in podobno), ki jo izločijo iz pobrane mešane komunalne embalaže.

K

KOMENTAR
MAŠA LIKOSAR

Energetska revščina

Energetska revščina postaja vse večji problem, ki zahteva ustrezno in učinkovito obravnavo. Ocenjujejo, da je leta 2018 v Evropski uniji okoli petdeset milijonov ljudi živelo v energetske revščini. V Sloveniji enotne opredelitve, po kateri bi določili delež energetske revnih gospodinjstev, nimamo. V splošnem jo opredeljujejo kot stanje, ko si gospodinjstva ali posamezniki ne morejo privoščiti osnovnih energetskih storitev, kot so ogrevanje, hlajenje, razsvetljava, mobilnost in elektrika, zlasti zaradi kombinacije nizkih dohodkov, visoke porabe energije in nizke energetske učinkovitosti domov. Na porast energetske revščine vplivajo tudi cene energentov, ki so letos dosegle rekordne ravni. Posledično so nekateri ponudniki cene dvignili, predvsem električne energije in zemeljskega plina, kar pa je najbolj prizadelo socialno ogrožene. Raba energije v gospodinjstvih je namreč v letu 2020 predstavljala kar 24 odstotkov vse končne rabe energije v Sloveniji. Obravnava energetske revščine pa ni pomembna le s socialnega vidika, temveč tudi z vidika učinkovite rabe energije v stavbah in zagotavljanja podnebnih ciljev. Največ energije gospodinjstva porabijo za ogrevanje prostorov, lani je bilo temu namenjenih skoraj 62 odstotkov. Primerno toplega stanovanja si po podatkih Statističnega urada RS lani niso mogli privoščiti štirje odstotki gospodinjstev. V najnižjem dohodkovnem razredu je bil delež višji, znašal je devet odstotkov. Za blažitev naraščajočih cen ogrevanja vlada pripravlja uvedbo energetskih bonov za socialno ogrožene. Ti bi prejeti enkratno pomoč za kritje stroškov. Konkretno rešitev je predstavila Občina Jesenice, ki je za november in december ceno variabilnega dela ogrevanja znižala za 15 evrov. Makropromblem energetske revščine je s finančnega stališča mikropromblem socialno šibkih. Parcialno reševanje jim hipno olajša neugoden položaj, a vprašanje je, ali bo tovrsten način dolgoročno rešil energetske revščino. Namesto parcialnega pristopa bi bilo morda bolj smiselno reševanje v skupnem energetske prehodev brezogljivo družbo, z energetske trajnejšimi rešitvami, ki bi spodbujale tudi družbeno kohezijo.

Morda ob tem pozabljam, da težavo lahko predstavljata tudi pristop, kjer si mora posameznik pripeti stigmatu energetske revščine. Pogosto se izkaže za neučinkovitega, saj se številni ne želijo opredeliti kot revni in za pomoč ne zaprosijo. Obenem ne poznajo vseh ponujenih možnosti pomoči, kar nakazuje na problem neozaveščenosti. Pomembno vlogo v boju zoper energetske revščino ima ne nazadnje tudi naše odgovorno in smotno ravnanje z energijo. Najcenejša energija je namreč privarčevana energija.

Gorenjski Glas

ODGOVORNA UREDNICA

Marija Volčjak

NAMESTNIKA ODGOVORNE UREDNICE

Cveto Zaplotnik, Urša Peternel

UREDNIŠTVO
NOVINARJI - UREDNIKI:

Marjana Ahačič, Maja Bertoncelj, Alenka Brun, Igor Kavčič, Suzana P. Kovačič, Jasna Paladin, Urša Peternel, Mateja Rant, Aleš Senozetnik, Vilma Stanovnik, Ana Šubic, Simon Šubic, Ana Volčjak Aleksič, Cveto Zaplotnik; stalni sodelavci:

Jože Košnjek, Maša Likosar, Milena Miklavčič, Miha Naglič

OBLIKOVNA ZASNOVA

Jernej Stritar, IloverStritar, d. o. o.

TEHNIČNI UREDNIK
Grega Flajnik

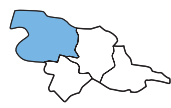
FOTOGRAFIJA

Tina Dokl, Gorazd Kavčič

OGLASNO TRŽENJE

Marjan Potočnik, Mateja Žvižaj

GORENJSKI GLAS (ISSN 0352-6666) je registrirana blagovna in storitvena znamka pod št. 9771961 pri Uradu RS za intelektualno lastnino. Ustanovitelj in izdajatelj: Gorenjski glas, d. o. o., Kranj / Direktorica: Marija Volčjak / Naslov: Nazorjeva ulica 1, 4000 Kranj / Tel.: 04/201 42 00, e-pošta: info@g-glas.si; mali oglasi in osmrtnice: tel.: 04/201 42 47 / Delovni čas: ponedeljek, torek, četrtek, petek, od 8. do 15. ure, sredi od 8. do 16. ure, sobote, nedelje in prazniki zaprto. / Gorenjski glas je poltednik, izhaja ob torkih in petkih, v nakladi 19.000 izvodov / Redne priloge: Vikend, Letopis, Slovenske počitnice in dvajset lokalnih prilog / Tisk: Tiskarsko središče d. o. o. / Naročnina: tel.: 04/201 42 41 / Cena izvoda: 2,00 EUR, redni plačniki (fizične osebe) imajo 10 % popusta, polletni 20 % popusta, letni 25 % popusta; v cene je vračunan DDV po stopnji 5 %; naročnina se upošteva od tekoče številke časopisa do pisnega preklica, ki velja od začetka naslednjega obračunskega obdobja / Oglasne storitve: po ceniku; oglasno trženje: tel.: 04/201 42 48.

Božična piškotarna

URŠA PETERNEL

Žirovnica – V žirovniški občini bo tudi letos zaživela Božična piškotarna, v katero vabijo družine z otroki. Letos bodo pekli cimetove rolice, a – glede na razmere – vsaka družina doma, v svoji domači piškotarni. Družine iz žirovniške občine, ki želijo sodelovati, se morajo prijaviti do petka, 17. decembra, do 12. ure na dpmzirovnica@gmail.com. Božiček jim bo dostavil paket s sestavinami in recept za peko cimetovih rolic. Družine bodo

tako domove spremenile v piškotarne in otroci bodo s starši ali starimi starši pekli slastne rolice. Iz domov bo zadišalo po božiču, družine pa bodo nekaj decembrskih uric preživele ob skupni peki. Večino sestavin je Božiček kupil pri lokalnih ponudnikih, so povedali organizatorji, Društvo prijateljev mladine Žirovnica, Občina Žirovnica in Zavod za turizem in kulturo Žirovnica. Lani so na ta način otroke obdarovali prvič, pakete s sestavinami za piškote je Božiček dostavil 150 otrokom.

Lani so otroci pekli domače piškote iz sestavin, ki jim jih je dostavil Božiček. / Foto: arhiv DPM Žirovnica

Sneg je, žičnica pa stoji

Smučišče Straža na Bledu tudi to zimo ne bo obratovalo. Upravljavec je takšno odločitev sprejel zaradi izgub iz lanske sezone, potrebnih vlaganj v sistem zasneževanja in tudi zaradi neurejenih lastniških razmerij. Kako naprej, se še odločajo.

MARJANA AHAČIČ

Bled – Smučišče Straža tudi to zimo ostaja zaprto. Razlogov za to je več, pojasnjuje Luka Bassanese iz javnega podjetja Infrastruktura Bled, ki upravlja to edino blejsko smučišče. »Niti izgube iz lanske sezone, ko zaradi epidemije nismo mogli obratovati, še nismo pokrili, tako da si dodatnih stroškov s smučiščem ne moremo privoščiti,« pravi Bassanese in dodaja, da bi smučišče potrebovalo precejšnjo vlaganja oziroma vzdrževalno-investicijska dela na sistemu zasneževanja, na odločitev o obratovanju pa deloma vplivajo tudi nova lastniška razmerja, saj Infrastrukturi Bled še ni uspelo skleniti dogovora z novimi lastniki velikega dela zemljišč na Straži.

Smučišče Straža ima sicer zaradi specifične mikroklima precej kratko sezono, kar

Foto: Coraza Kavčič

Čeprav je tudi na Straži trenutno dovolj snega, smučišče to zimo ne bo obratovalo.

bo zagotovo vplivalo na odločitev o tem, kaj se bo z njim zgodilo na dolgi rok. Najpogosteje so na njem smučali domačini, medtem ko so turisti hodili na večja smučišča v okolici. Pri odločitvi bi lahko pretehtalo, da so potrebne investicije v zasneževanje

in da bi bile lahko naložbe glede na odvisnost od vremenskih razmer in podnebnih sprememb precej tvegane.

Kot pravi Bassanese, pa je končna odločitev o prihodnosti smučanja na Straži odvisna od širšega konsenza

v kraju oziroma od odločitve občinskega sveta, osnova zanjo pa desetletna strategija razvoja obratovanja vseh treh objektov, ki jih upravlja Infrastruktura Bled poleg Straže in Grajskega kopalnišča še Ledene dvorane, ki je prav zdaj v pripravi.

I FEEL SLOVENIA

december

u

Radovljici

Radol'ca
pristno sladka

- praznična okrasitev z zelenjem in vrbjem
- čarobna družinska dogodivščina po mestu
- praznični sejem in ulične predstave
- poučni interaktivni muzeji
- odlična kulinarčna ponudba
- več na: www.radolca.si

#ifeelsLOVEnia
#myway
#radolca

NEDELJA, 19. 12.
Radovljiška graščina

- Božični ARTish, od 11.00 do 19.00
- Ustvarjalna delavnica za otroke, od 11.00 do 19.00

SREDA, 22. 12.
Linhartov trg in Radovljiška graščina

- Praznična tržnica, od 16.00 do 19.00
- Otroška ustvarjalna delavnica, od 16.00 do 18.00

ČETRTEK, 23. 12.
Linhartov trg in Radovljiška graščina

- Praznična tržnica, od 16.00 do 19.00
- Otroška ustvarjalna delavnica, od 16.00 do 18.00

SOBOTA, 25. 12.
Linhartov trg in trg pred cerkvijo, Radovljica

- Ulična predstava Ana Snežna, Jakob Bergant: Sreča, ob 17.00

NEDELJA, 26. 12.
Linhartov trg in trg pred cerkvijo, Radovljica

- Ulična predstava Čupakabra, Sodrğa, ob 17.00

PONEDELJEK, 27. 12.
Linhartov trg in trg pred cerkvijo, Radovljica

- Praznična tržnica, od 16.00 do 19.00

TOREK, 28. 12.
Linhartov trg in trg pred cerkvijo, Radovljica

- Praznična tržnica, od 16.00 do 19.00
- Ulična predstava, Matteo Galbusera ITA: Zguba, ob 17.00

SREDA, 29. 12.
Linhartov trg in trg pred cerkvijo, Radovljica

- Praznična tržnica, od 16.00 do 19.00
- Ulična predstava Jelenčkov praznični cirkus s Teatrom Cizamo, ob 17.00

Cena ure vožnje vse višja

Dijaška organizacija Slovenije v odprtem pismu opozarja ministrstvo za infrastrukturo, vlado, Združenje šol vožnje Slovenije in širšo javnost na dvig stroškov za pridobitev vozniškega dovoljenja.

MAŠA LIKOSAR

Kranj – V času srednješolskega izobraževanja se večina mladih odloči za opravljanje vozniškega izpita, a ker se cena skupnih stroškov za pridobitev vozniškega dovoljenja v zadnjih letih zvišuje, si marsikateri dijak tega ne more privoščiti. »Poleg stroškov za opravljanje tečaja in izpita prve pomoči, zdravniškega pregleda ter tečaja in izpita iz cestnoprometnih predpisov, je treba veliko količino denarja odšteti še za ure vožnje. V zadnjih letih se je v slovenskih avtošolah cena ene ure vožnje močno povišala,« so v upanju, da bi z naslovniki našli skupno rešitev, ki bo dijakom olajšala pridobitev vozniškega izpita, zapisali v Dijaški organizaciji Slovenije. Zaradi pobud dijakov so se v desetih različnih avtošolah po Sloveniji pozanimali o cenah za eno uro vožnje in izračunali

Strošek ure vožnje v avtošoli se je v primerjavi z letom 2019 zvišal za približno 15 odstotkov. / Foto: Primož Pičulin

povprečno ceno. Po njihovem ta znaša 35,4 evra, kar je približno 10 evrov več kot pred dvema letoma. Kljub razumevanju, da so določeni stroški višji, se jim precejšen skok cen ne zdi opravičljiv.

Na Avtošoli B&B Kranj so nam zaupali, da se je cena

ure vožnje v primerjavi z letom 2019 zvišala za približno 15 odstotkov. »Temu sta botrovala dvig cen goriva in povečanje drugih stroškov ter stroškov, povezanih z delom, ki ga je povzročila epidemija,« je pojasnila Urška Dolenc, pomočnica vodje

šole vožnje, in dodala: »Strošek v šoli vožnje, ki vključuje usposabljanje iz teorije in pa minimalno predpisano število praktičnega usposabljanja skladno z zakonom znaša od 878 evrov dalje. Celoten strošek pridobitve izpita tako znaša približno 1.100 evrov. Odvisno pa je od posameznika, koliko učnih ur potrebuje za pridobitev ustreznega znanja.«

Izvedba tako teoretičnega kot praktičnega dela usposabljanja trenutno poteka skladno z upoštevanjem ukrepov za zavezitev covid-19. »Omejitev se pojavljajo pri številu udeležencev v učilnici na tečaju CPP, hkrati se lahko usposablja bistveno manj kandidatov. Pogoj PCT morajo izpolnjevati vsi kandidati, ki se usposabljujejo, veljavnost se preverja pred vsako udeležbo na usposabljanju pri teoriji in tudi praksi,« je še povedala Dolenc.

Praznovanje drugačno, a vendar slovesno

SUZANA P. KOVAČIČ

Tržič – Pomemben datum v zgodovini Tržiča je 12. december, dan, ko je bil leta 1492 Tržič iz vasi povzdignjen v trg. Dogodku v čast in spomin je na ta dan občinski praznik. Tako kot lani bo tudi letos praznovanje zaradi koronarazmer drugačno, a vendar posebno veličastno za peščico izbrancev. Naziv častni občan občine Tržič prejme prof. dr. Ernest Petrič, Tržičan po rodu, ki je opravljal številne strokovne, politične in vodstvene funkcije in je še vedno aktiven. Svoje delo, znanje in razmišljanje je zapisal v več kot desetih znanstvenih monografijah, v svoji karieri je prejel mnoga visoka odlikovanja in priznanja. Skupinska

plaketa Občine Tržič se podeli Zdravstvenemu domu Tržič za srčno in nesebično delo vseh zaposlenih, posamična plaketa Občine Tržič pa predani pediatrijni Hermine Krese. Skupinsko diplomsko Občine Tržič prejmeta Marko Poljanc in Pavel Jazbec za prvotno idejo ureditve Poti treh zvonov, posamično pa Marta Mesarek za dolgoletno aktivno članstvo v Društvu invalidov Tržič in Anže Hribar za odločnost in srčnost pri reševanju življenja sokrajanu po zastoj srca. Podelitev občinskih priznanj v veliki sejni sobi Občine Tržič z nagovorom župana Boruta Sajovica in nagovorom častnega občana prof. dr. Petriča si boste lahko ogledali v nedeljo ob 20. uri na Tržič TV in YouTubu.

Sklepanje zakonskih zvez tudi na praznične sobote

Kranj – Z ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti so sporočili, da bo od 16. decembra dalje možno sklepati zakonske zveze tudi ob sobotah, ki so sicer praznični ali dela prosti dnevi. To omogoča spremenjeni pravilnik o sklepanju zakonske zveze in ponovitvi slovesnosti ob jubileju sklenitve zakonske zveze.

OGLASNO SPOROČILO DM DROGERIE MARKT, D.O.O., LITOSTROJSKA CESTA 48, LJUBLJANA

Privoščite si popoln videz za praznične dni!

Praznični december je pred vrati in z njim čarobni trenutki, ki ponujajo veliko priložnosti za brezhibno urejen videz. Poskrbite predvsem, da se boste v svoji koži počutili odlično. Pri ustvarjanju popolnega videza vam zagotovo lahko pomagajo strokovnjaki iz dm Studia, ki vam bodo priskočili na pomoč z najnovejšimi trendi in široko ponudbo kvalitetnih storitev.

Speti lasje so zopet modni

Včasih je veljalo nenapisano pravilo, da so se ob posebnih priložnostih lasje vedno spenjali, vendar je zadnja leta vedno več podarka na zdravem videzu las, kvalitetnih barvah ter modnem striženju. Kljub temu so spete pričeske ohranile status glamurja in so v prazničnem času še vedno zelo priljubljene. V dm Studiu v decembrskih dneh nudijo posebno ponudbo, ki vključuje fen frizuro oziroma modno spenjanje las.

Ste vedeli, da je za obstojno pričesko zelo pomembno, da uporabljamo čim manj balzama ter končnih produktov za lase? Ti jih namreč obtežijo, s tem pa pričeska postane manj obstojna. Ne pozabite na pravilo »manj je več«.

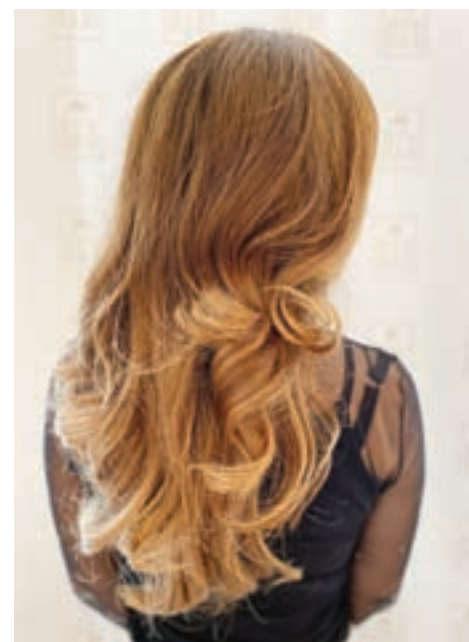
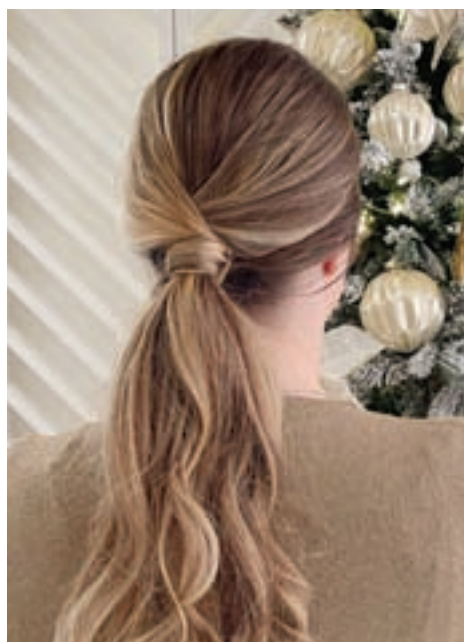
Zimske manikire za praznične dni

Prav tako kot lasje imajo pomembno vlogo pri celotnem videzu tudi urejeni nohti. Kar nekaj let so bili priljubljeni zelo dolgi, letošnji trend pa zapoveduje krajše nohte. Nadvse priljubljeni so v kožnih oziroma »nude« odtenkih, vendar brez tradicionalne rdeče barve decembra ne gre. Poleg široke palete barv lakov za nohte, si lahko omislite tudi poslikavo ali bleščice, vse to je namreč v božičnem času nepogrešljivo. Izkušeni strokovnjaki v dm Studiu izvajajo

različne tehnike urejanja nohtov, od klasične manikire s permanentnim lakiranjem in modnimi poslikavami do utrjevanja in podaljševanja nohtov z gelom.

Elegantna praznična kombinacija

Nohti v kožnem odtenku so odlična izbira za vse okuse in priložnosti. Za bolj prazničen videz jih v decembrskih dneh lahko popestrite z zlatimi lističi in bleščicami.

Elegantni pričeski za najdaljšo noč v letu

Ob obisku dm Studia bodo za vas poskrbeli izkušeni strokovnjaki, ki so ustvarili tudi pričeski na fotografijah. Lahko se odločite za klasično speto pričesko ali glamurno valovite lase.

Si želite ustvariti svoj sanjski videz za praznične dni? Pri tem vam z najnovejšimi trendi lahko pomagajo izkušeni strokovnjaki. Vabljeni na praznično preobrazbo v **dm Studio nad dm prodajalno na Bleiweitsovi 4 v Kranju.**

Do 31. decembra lahko izkoristite posebno ponudbo, ki vključuje fen frizuro in manikuro s permanentnim lakiranjem. Privoščite si praznični duo in se uredite za praznike za že od 40 evrov dalje.

Zaključili zbiranje hišnih imen

V občini Mengeš se je zaključil projekt zbiranja starih hišnih imen. Zbrali so jih 273.

ALEŠ SENOŽETNIK

Mengeš – Potem ko so v letu 2019 že zbirali stara hišna imena v Topolah, Loki in na Dobnem, so se v letošnjem letu tudi drugod v mengeški občini lotili zbiranja. Aktivnosti so potekale v okviru projekta Stara hišna imena 3, ki ga sofinancirata tako EU iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja kot država v okviru programa za razvoj podeželja.

Hišna imena 22 gorenjskih občin so zbrana v spletnem leksikonu.

Po besedah vodje projekta Klemna Klinarja z Razvojne agencije Zgornje Gorenjske so s pomočjo starejših domačinov in zgodovinskih virov in drugih podatkov o hišah, pri čemer jim je bil najbolj v pomoč rokopis domačina Srečka Komatarja iz sedemdesetih let prejšnjega stoletja, zbrali 273 starih hišnih imen. Kot dodaja Klinar, so

nekatera izmed njih živa le še v spominih ljudi, saj so bile hiše, ki so jim pripadala, zaradi modernizacije Mengeša porušene. Gre za imena, kot na primer pri Tonhu ali pri Vahtarju. Druga pa so še dobro poznana in v uporabi med domačini.

Lastnikom domačij, ki so se za to odločili, Občina Mengeš zagotavlja brezplačno tablo s hišnim imenom, ki jo lahko namestijo na zunanost hiše. V okviru projekta so izdelali tudi knjižico s pregledom mengeških hišnih imen, ki je brezplačno na voljo na mengeški občinski upravi. Vsa imena pa so bila uvrščena tudi v spletni leksikon Slovenska hišna imena, kjer so združena imena, zbrana v 22 občinah širše Gorenjske.

Kot pravijo snovalci projekta, hišna imena predstavljajo del naše nesnovne kulturne dediščine in so bila nekoč del naše identitete ter del vsakodnevnega življenja domačinov v nekem kraju. Projekt pa je namenjen prav njihovi ohranitvi.

Povabilo v mestno jedro

Na razpisu »Kamnik, moje podjetniško mesto« podjetniki lahko prejmejo vavčer za pet tisoč evrov.

JASNA PALADIN

Kamnik – Regionalna razvojna agencija Ljubljanske urbane regije (RRA LUR) in Gospodarska zbornica Slovenije (GZS) sta s podporo Občine Kamnik kot strateškega partnerja v sklopu projekta CINEMA objavili razpis Kamnik, moje podjetniško mesto, s katerim bodo podprli vse podjetnike, ki se bodo svojo podjetniško pot odločili nadaljevati, začeti ali razširiti v starem kamniškem mestnem središču.

Kamnik je drugo najstarejše mesto v Sloveniji, ki ima tudi bogato podjetniško tradicijo, vse več podjetnikov pa se za svojo pot odloča izven mestnega središča, ki tako počasi izumira. Občina si to prizadeva spremeniti na več načinov, tudi s sofinanciranjem najemnin poslovnih lokalov v starem mestnem jedru in povezovalnimi aktivnostmi ter platformo podjetnikov, kot sta Kamniški desetak – Maistrov bon in Tisočletje dobrih kupčij. Veliko pa si zdaj obetajo tudi od projekta CINEMA oziroma

Kamniška Šutna ima veliko praznih poslovnih prostorov, ki jih pristojni želijo napolniti tudi s pomočjo razpisa.

omenjenega razpisa. »Podjetnike, ki se bodo odločili za staro mestno jedro Kamnika, bomo v okviru razpisa nagradili tudi z vavčerjem v vrednosti 5000 evrov (brez DDV). Vsem zainteresiranim za prijavo na razpis nudimo brezplačno poslovno podporno svetovanje

in mentoriranje že v času priprave prijave, kar je odlična priložnost za vse, ki bi želeli preveriti ali nadgraditi svojo poslovno idejo. S svojo podjetniško idejo napolnite poslovni prostor in soustvarite prihodnost mesta Kamnik. Za vas smo že identificirali pet praznih

prostorov v mestnem središču, ki so pripravljene, da v njih začnete razvijati svojo novo podjetniško pot, seznam pa bomo še dopolnjevali,« pravi mag. Lilijana Madjar, direktorica RRA LUR, čim več podjetnikov v starem mestnem jedru pa si želi tudi župan Matej Slapar.

Tudi Vodice branju prijazne

Med šestimi občinami, ki so na novo prejele naziv branju prijazna občina, so tudi Vodice.

ALEŠ SENOŽETNIK

Ljubljana, Vodice – Skupaj z Združenjem splošnih knjižnic in Skupnostjo občin Slovenije je ministrstvo za kulturo že peto leto zapored 3. decembra, ko poteka Ta veseli dan kulture, podelilo nazive branju prijazna občina.

V letošnjem letu je naziv, ki je namenjen spodbujanju bralne pismenosti in kulture, prejelo šest občin. Poleg občin Kozje, Lendava, Ribnica, Trbovlje in mestne občine Slovenj Gradec so naziv prejele tudi Vodice.

»Občina Vodice na različne načine spodbuja bralno

kulturo, saj se zavedamo, da branje prispeva k vseživljenjskemu učenju in kreptitvi domišljije, spodbuja ustvarjalnost, razsvetljuje razum, budi srce in nagovarja posameznike k spreminjanju skupnosti. Ponosni smo na ta naziv, ki nas zavezuje, da bomo še naprej skupaj s Knjižnico

Vodice, našimi vzgojno-izobraževalnimi zavodi ter društvi in posamezniki ustvarjali pogoje za spodbujanje bralne kulture,« so se na naziv odzvali v Vodich.

Naziv je sicer veljaven tri leta, nato pa mora prejemnica strokovni komisiji ponovno predstaviti nove projekte. Za nadaljnja tri leta je tako letos komisija nazive podelila 12 občinam, z območja širše Gorenjske tudi Domžalam, Jesenicam, Medvodam in Trziču. Od leta 2017 je sicer nazive prejelo 52 slovenskih občin.

Sonnalm
HOTEL ***** SPA HOTEL DIVING
BAD RELENDWEITHEIS

Bad Kleinkirchheim - Hotel Sonnalm****, 60 postelj
Za zimsko sezono, od 15.12.2021, zaposlimo

SODELAVCE ZA STREŽBO m/ž
(Servicemitarbeiter)

NATAKARJE m/ž
(Chef de Rang)

SOBARICE m/ž
(Zimmermädchen/Bursch)

Nudimo vam dobro plačo, točen delovni urnik ter brezplačno bivanje in prehrano. Pogoji je osnovno znanje nemščine in angleščine. Prosimo, javite se nam na:

Eva Schusser | +43 4240 507 | office@sonnalm.at
Veselim se skupne prihodnosti!

www.sonnalm.at

ADLER APOTHEKE
FERLACH BOROVLJE
DR. EVA ROSIAN

LEKARNA V BOROVLJAH Z BOGATO TRADICIJO
A-9170 Borovlje/Ferlach • Glavni trg/Hauptplatz 16
T: 0043 4227 2225 • E: adler@apothekeferlach.at
pon. - pet., 8:00 - 12:30 in 14:30 - 18:00, sob., 8:00 - 12:00

- Zdravila lahko predhodno rezervirate tudi po telefonu oz. e-pošti
- Ekspresna dobava zdravil tudi iz NEMČIJE • Bachovi cvetni pripravki in Schüsslerjeve soli

Obiščite nas na Facebook-u

www.apothekeferlach.at
GOVORIMO SLOVENSKO

Izdajanje testov ne sodi v dežurne lekarne

Kranj – Ukrepi za zavezitev širjenja koronavirusa so dodatno obremenili delovanje lekarn. Iz Gorenjskih lekarn so sporočili, da izdajanje testov za samotestiranje učencev, dijakov in študentov ter tiskanje potrdil PCT ne sodi v dežurno lekarno. »V dežurni lekarni se izdajajo zdravila na recepte, predpisane istega dne, ali recepte, ki so označeni kot nujno,« so pojasnili v Gorenjskih lekarnah, kjer tudi pozivajo: »Pomagajmo drug drugemu in s prevzemanjem testov in tiskanjem potrdil v rednem poslovnem času lekarne omogočimo akutno bolnim, da v dežurni lekarni ne čakajo v vrsti.«

Tečaj varnejše hoje

JASNA PALADIN

Kamnik – Društvo gorska reševalna služba Kamnik organizira Tečaj varnejše hoje v gore v zimskih razmerah, ki bo potekal 14. in 15. januarja 2022 na Mali planini. Zbor udeležencev bo v petek, 14. januarja 2022, ob 17. uri v Domžalskem domu na Mali planini. Zaradi omejenih možnosti nastanitve se tečaja lahko udeleži največ petindvajset oseb. Prenosna oprema v Domžalskem domu. Prijave (izključno po spletnem obrazcu) so veljavne z nakazilom kotizacije

– 20 evrov za člane PZS in 60 evrov za nečlane. V kotizaciji je všteto povračilo stroškov predavateljev in inštruktorjev ter morebitno gradivo. Bivanje in prehrano v koči plača vsak udeleženec sam, hrane iz nahrbtnika ni. Praktični del bo potekal na terenu, zato se od udeležencev zahtevajo primerna oblačila in obutev ter ostala oprema za gibanje v gorah v zimskih razmerah (cepini, dereze, čelada, lavinski trojček). Dodatne informacije lahko dobite po telefonu 041 663 446 (Matjaž Šerkezi, vodja tečaja) in na spletni strani www.grs-kamnik.si.

Barkin tradicionalni sejem

V Skupnosti Barka so tudi letos pripravili adventno-miklavžev sejem.

MAJA BERTONCELJ

Zbilje – V živo je v prostorih njihovih delavnic potekal od 1. do 3. decembra, ročno narejene izdelke pa si še ves december lahko ogledate in kupite na spletni strani www.skupnostbarka.si.

Skupnost Barka je humanitarna organizacija, ki osebam z motnjo v duševnem razvoju nudi domače in delovno okolje. V delavnicah so celo leto pripravljali najrazličnejše ročno narejene izdelke: božično-novoletne voščilnice, lesene rožice, pručke, ovratne metuljčke, lesene smrečice ter druge lesene okraske, predpasnike, slikarske umetnine, najrazličnejše torbice, polstena mila, vezene slike in druge unikatne izdelke. Vanje so vložili veliko

Sejem je pretekli teden potekal v živo, izdelke lahko še ves december kupite na spletu.

truda in domišljije. Repertoar vsako leto dopolnjujejo. Z odzivom na sejem so

zelo zadovoljni. To je zanje pomemben dogodek, pri- ložnost, da pokažejo, kaj

so delali čez leto, obenem pa ohranjajo stik z lokalno skupnostjo.

Pravljicnih Gorajt tudi letos ne bo

Kljub upanju organizatorjev, da bodo znova poskrbeli za pravljicne čarobnosti, so morali, zaradi prevelikega tveganja, projekt odpovedati.

VILMA STANOVNIK

Škofja Loka – Organizator- ka Pravljicne dežele Gorajte Danica Kordež je sporočila, da Pravljicne dežele Gorajte tudi letos ne bo.

»Lani smo se že od avgu- sta dalje kljub slabi napo- vedi glede epidemioloških razmer optimistično, s pol- nim upanjem in odločnostjo pripravljali na izpeljavo pro- jekta, a smo bili ob kon- cu leta krepko razočarani.

Teden dni pred odprtjem, ko je bilo že vse pripravlje- no za izpeljavo, so nas usta- vili koronski ukrepi in pre- prečili izpeljavo ene najlep- ših decembrskih prireditvev za otroke,« je pojasnila Kor- deževa in dodala, da je razo- čaranje in slabo voljo ublaži- lo upanje, da bo prihodnje leto bolje.

»A se nam goreča želja žal ni uresničila. Težko se je sprijazniti s tem, še težje da- jati pojasnila na vprašanja,

kako to, da tradicije ne na- daljujemo. Enostavno ni več mogoče. Preveliko tve- ganje bi prevzeli nase, pre- veliko odgovornost bi nosi- li v teh nezanesljivih in ne- predvidljivih časih. In še preveliko število nastopajo- čih ter sodelujočih je v igri, da bi lahko spregledali gro- zečo možnost okužbe enega od njih, ki bi 'vrgla' v karan- teno vse druge. Naša srčna želja pa ostaja, da bi bilo pri- hajajoče novo leto za vse nas

prijaznejše in mirnejše, z manj napetosti in nedore- čenosti, ki motijo naš vsak- dan in nam onemogočajo pričarati novoletna pravljic- na doživetja v tej čudoviti de- želi pravljic. Zato bo naša le- tošnja prošnja Dedku Mra- zu, naj nam prinese lepše čase in nas v prihodnjih le- tih spet združi, da bomo lah- ko nadaljevali dobra dela, ki nas povezujejo s tem huma- nitarnim projektom,« je še povedala Kordeževa.

Ko se na vasi družine povežejo

Žablje – Žablje so majhen kraj na Gorenjskem, natančneje v kranjski občini. V tej vasi z manj kot desetimi hišami živijo ljudje, ki so med seboj zelo povezani. V času korone se ta povezanost le še stopnjuje. Tako so se v zadnjem mesecu letošnjega leta odločili, da sredi vasi postavijo simpatično decembrsko vasico, v kateri najdemo marsikaj, od lesenih snežakov do jelenčkov. In tudi smrečica, na kateri se ob mraku prižgejo lučke, ni od muh. Pod njo – če pogledate od blizu – so tudi darila. Pripravili so celo manjše odprtje, v katerem so uživali tako starši kot otroci.

Sredi Žabelj stoji lesena praznična vasica, pod smrečico pa najdemo celo darila.

Miklavž obiskal »lučke« po domovih

Šenčur – V Šenčurju deluje skupina Vera in luč, v katero so vključeni mladostniki s posebnimi potrebami, njihove družine, prijatelji in domači župnik Urban. Ukrepi za omejitve bolezni covid-19 jim preprečujejo mesečna srečanja, tem so prilago-

dili tudi miklavževanje. »Miklavž s spremstvom je obiskal naše 'lučke' kar po domovih. Zelo so se nas razveselile in bile hvaležne za darila. Za to se moramo zahvaliti prijateljem, ki nam finančno ali materialno pomagajo. To so Komteks, Veterinarska ambulanta Vinko Pristav, Ivan Kuralt, Kraljevi mignon, Mesarstvo Čadež in Igor Mohar. Posebna zahvala gre družini Kostanjevec, ki je poskrbela za izvedbo miklavževanja,« je v poročilo o dogodku zapisala koordinatorica skupine Rafka Sajevec.

Novi drevored pri kranjski Qlandii

Kranj – Projekt ozelenjevanja Kranja so ta teden nadaljevali z zasaditvijo dvajsetih dreves novega drevoreda ob naku- povalnem središču Supernova Qlandia, ki sta jih donirali podjetju Supernova (15 dreves) in Alpe-Panon oziroma Mc-Donald's (pet dreves). Sadike poljskega jesena so zasadili ob pločniku s kolesarskim pasom ob Ulici Angelce Hlebce. »Zahvaljujem se jim za njihovo družbeno in okoljsko odgo- vorno ravnanje: Kranj postaja čedalje bolj zelen in trajnostno naravnani tudi zaradi njihove podpore lokalnemu okolju,« je povedal kranjski župan Matjaž Rakovec. Letošnji cilj je, da v Kranju zasadijo več kot dvesto dreves, pri ozelenjevanju mesta pa v okviru akcije KR posvoji drevo lahko sodelujejo tudi občani kot botri drevesom v načrtovanem drevoredu ob Cesti Rudija Šeliga na Planini.

Za delo na **AVSTRIJSKEM KOROŠKEM** in na **JUGU AVSTRIJSKE ŠTAJERSKE** zaposlimo:

- **POMOŽNE DELAVCE m/ž** (Hilfsarbeiter)
- **DELAVCE V PROIZVODNJI m/ž** (Produktionsmitarbeiter)
- **UPRAVLJAVCE STROJEV m/ž** (Maschinenbediener)
- **KLJUČAVNIČARJE m/ž** (Schlosser)
- **VARILCE m/ž** (Schweißer)
- **STROJNE TEHNIKE m/ž** (Maschinenbautechniker)
- **ELEKTRIČARJE m/ž** (Elektriker)
- **MONTERJE m/ž** (Monteure)
- **GRADBENE DELAVCE m/ž - nizka gradnja, visoka gradnja, upravljavce žerjava, upravljavce bagra, pomožne delavce** (Bau - Tiefbau, Hochbau, Kranfahrer, Baggerfahrer, Helfer)

Pogoji:

- zaključena poklicna izobrazba, lahko pa ste tudi priučeni
- samostojnost, delovne izkušnje so prednost, niso pa pogoj
- pripravljenost prevzeti vse delovne naloge in veselje pri delu
- dobro tehnično razumevanje
- želja do dolgoročne zaposlitve

Nudimo vam:

- mesečna plača na osnovi polnega delovnega časa po kolektivni pogodbi znaša najmanj 2.350,00 EUR bruto (plus dodatki in nadure)
- v primeru ustrezne kvalifikacije in delovnih izkušenj **plačamo tudi več**

Prosimo, javite se nam v nemščini na:

office@arbeiterring.at | +43 4232 37182
ARBEITERRING | www.arbeiterring.at
A-9100 Völkermarkt/Velikovec | Röntgenstraße 7

**** GENUSSHOTEL
ALMRAUSCH
URLAUB MIT C'SPÜR

Avstrijska Koroška - 9546 Bad Kleinkirchheim - ZAPOSILIMO:

VODJO STREŽBE m/ž
v naši PE Genusshotel Almrausch
(Chef-de-Rang)

Delo 6 dni na teden/48 ur. Mesečna plača 1.950,00 evrov neto. Po potrebi vam nudimo tudi bivališče (z brezplačnim brezžičnim internetnim omrežjem). Brezplačna prehrana (tudi ob prostih dnevih). Prosti dan po dogovoru. Brezplačna uporaba našega ogrevanega bazena.

NATAKARJE m/ž
v naši PE Genusshotel Almrausch
(Commis-de-Rang)

Delo 6 dni na teden/48 ur. Mesečna plača 1.750,00 evrov neto. Po potrebi vam nudimo tudi bivališče (z brezplačnim brezžičnim internetnim omrežjem). Brezplačna prehrana (tudi ob prostih dnevih). Prosti dan po dogovoru. Brezplačna uporaba našega ogrevanega bazena.

SODELAVCE ZA STREŽBO V NAŠI SMUČARSKI KOČI m/ž
v naši PE Strohsackhütte
(Speisen- & Getränketräger für Skihütte)

Delo 6 dni na teden/48 ur. Mesečna plača 1.600,00 evrov neto. Po potrebi vam nudimo tudi bivališče (z brezplačnim brezžičnim internetnim omrežjem). Brezplačna prehrana v hotelu (tudi ob prostih dnevih). Prosti dan po dogovoru. Brezplačna uporaba našega ogrevanega bazena.

POMOČNIKE V KUHINJI V NAŠI SMUČARSKI KOČI m/ž
v naši PE Strohsackhütte
(Küchenhilfe für Skihütte)

Delo 6 dni na teden/48 ur. Mesečna plača 1.750,00 evrov neto. Po potrebi vam nudimo tudi bivališče (z brezplačnim brezžičnim internetnim omrežjem). Brezplačna prehrana v hotelu (tudi ob prostih dnevih). Prosti dan po dogovoru. Brezplačna uporaba našega ogrevanega bazena.

Možno tudi delo za 5 dni na teden, 40 ur.
V tem primeru se zmanjša plača za 150 evrov neto.

Veselimo se vaše prijave v nemščini:
Genusshotel Almrausch
marketing@genusshotel-almrausch.at | +43 4240 8484

www.genusshotel-almrausch.at

Hokejski upi v Talinu

Slovenska hokejska reprezentanca do dvajset let bo od nedelje naprej nastopala na svetovnem prvenstvu v Estoniji.

VILMA STANOVNIK

Kranj – To nedeljo se bo v Talinu v Estoniji začelo svetovno prvenstvo divizije 1B za hokejiste do dvajset let. Na njem bo nastopila tudi naša reprezentanca, v kateri so vratarji Luka Kolin, Timotej Pančur in Gašper Panjtar, branilci Bine Mašič, Juš Černe, Aljoša Pretnar, Tim Dolinar, Matej Petretič, Jan Čosič, Ožbe Šlibar in Urban Podrekar ter napadalci Nal Brodnik, Jure Povše, Matic Török, Nejc Burgar, Luka Gomboc, Marcel Mahkovec, Žiga Mehle, Miha Beričič, Luc Slivnik, Maks Bukovec, Gregor Žeželj, Gašper Škerlep, Nace Langus in Tjaš Lesničar.

Nasprotniki naših mladih risov bodo hokejisti Francije, Poljske, Ukrajine, Japonske in Estonije. »Že pred začetkom sezone smo si zastavili visoke in jasne cilje – prvo mesto. Želimo se izkazati in pokazati kvalitete naše ekipe in igralcev. Fante prihajajo iz različnih klubov z različnih koncev Evrope in tudi iz ZDA, zato je sestava ekipe zelo pestra. Želimo igrati agresivno in napadalno, zato ekipo sestavljajo fantje, ki so to pokazali v svojih klubih. Mislim, da bo turnir v mnogočem zanimiv, tudi zato, ker prihaja po premoru zaradi epidemije, kar je zagotovo pustilo določene posledice,« je pred prvenstvom povedal selektor Lovro Bajc.

Prvoligaši pred zadnjim jesenskim krogom

Kranj – Nogometaši v Prvi ligi Telemach so med tednom odigrali dve zaostali tekmi. V torek sta Bravo in Kalcer Radomlje v Stožicah odigrala zaostalo tekmo 19. kroga. V prvih 45 minutah igre ni bilo zadetkov, bilo pa jih je zato več v drugem delu srečanja. V 68. minuti so nogometaši Kalcerja Radomlje povedli z bele točke, ko je zadetek dosegel Sandi Nuhanović. Tri minute kasneje se je med strelce za Kalcer vpisal še Gedeon Guzina. Pet minut kasneje je zadetek za končnih 0 : 3 dosegel še Luka Cerar. S to zmago in novimi tremi točkami so nogometaši Kalcerja Radomlje pridobili eno mesto na lestvici in so sedaj z 19 točkami na predzadnjem, devetem mestu – z enakim številom točk, kot jih ima Aluminij na osmem mestu in tremi točkami več kot zadnji CherryBox24 Tabor Sezana. V sredo pa so zaostalo tekmo 18. kroga na nogometnem igrišču Stadiona Z'dežele v Celju odigrali še nogometaši Celja in Olimpije, končala pa se je neodločeno z 1 : 1. Tekme zadnjega jesenskega kroga bodo prvoligaši odigrali ta konec tedna, ko Domžalčani jutri odhajajo v Maribor, Kalcer Radomlje pa jutri ob 17. uri v Domžalah gosti Olimpijo.

V reprezentanci tudi Hana Grobovšek

Kranj – Včeraj je proti Irski odpotovala sedemčlanska slovenska atletska reprezentanca, ki jo v nedeljo čaka nastop na evropskem prvenstvu v krosu. Glavno orožje naše ekipe je Klara Lukan (Kladivar), ki bo nastopila v kategoriji mlajših članic. Med mladinci bo tekel Vid Botolin (Kladivar), med mladinkami pa Veronika Sadek (Mass), Liza Šajn (Mass), Loti Rotar (Šmarnogorska naveza), Hana Grobovšek (AK Kranj) in Lea Haler (Kladivar). Kot je povedala 19-letna Kranjčanka Hana Grobovšek, kros sicer ni njena disciplina, saj največ tekmuje na 800 in 1500 metrov dolgih progah. Bo pa to njeno največje tekmovalje doslej, varovanka trenerja Branka Škofa pa si želi odteči osebni rekord. V Dublinu bo sicer nastopilo vseh šest posamičnih zmagovalcev zadnje izvedbe v Lizboni, prvi zvezdnik prvenstva pa bo Norvežan Jakob Ingebriksen, olimpijski prvak v teku na 1500 metrov, ki bo nastopil v članski kategoriji, čeprav je še mlajši član. Skupno je prijavljenih 613 tekačev iz 38 držav.

Gorenjskega hokejskega obračuna ni bilo

Kranj – V torek bi morali hokejisti HDD SIJ Acroni Jesenice gostovati v Kranju pri Triglavu, a je bila tekma dve uri pred začetkom odpovedana. Tekmovalna komisija HZS jo je registrirala s 5 : 0 v korist Jeseničanov. Jutri hokejiste čakajo nove tekme tako v Alpski hokejski ligi (AHL) kot v mednarodni hokejski ligi (IHL). V AHL bodo hokejisti HDD SIJ Acroni Jesenice v Športni dvorani Podmežakla gostili moštvo avstrijskega EHC Lustenau. V IHL bo jutri ob 19.15 v Ledeni dvorani Zlato polje obračun med Triglavom in Hidrio Jesenice. Ekipa HKMK Bled gostuje v Beogradu.

Želimo biti najboljša ekipa

Tako po uspešnem uvodu v novo sezono pravi glavni trener naših smučarskih skakalk Zoran Zupančič iz Žirov, ki ima v ekipi vsaj tri dekleta, ki na vsaki tekmi lahko stopijo na zmagovalni oder.

VILMA STANOVNIK

Gorenja Sava – Letošnja, po vrsti pa 11. sezona svetovnega pokala za smučarske skakalke se je za naša dekleta začela odlično. V ruskem Nižnem Tagilu je Ema Klinec iz Poljan (SSK Norica Žiri) na prvi tekmi osvojila drugo mesto, na drugi tekmi pa celo zmagala in oblekla rumeno majico. Odlično je šlo tudi Urši Bogataj (SSK Ilirija) in Niki Križnar (SSK Norica Žiri), ki sta bili na obeh tekmah uvrščeni med prvo deseterico, Urša pa je na drugi tekmi stala na zmagovalnem odru tik ob Emi.

Malce slabše so se sicer dekleta nato odrezala v Lillehammerju, kjer je na zmagovalnem odru za tretje mesto stala le Urša, tik pod njim pa je bila na zadnji, nedeljski tekmi Ema. Vsa tri dekleta so bila na obeh tekmah na Norveškem uvrščena med prvih deset, imeniten uspeh pa so varovanke 46-letnega trenerja Zorana Zupančiča dosegle v soboto, ko je bilo vseh šest uvrščenih med 15. najboljših. O vsem tem sva se pred novo preizkušnjo v Klingenthalu pogovarjala z Zoranom Zupančičem.

Ko ste z dekleti odhajali na prvo tekmo, ste vedeli, da ste se dobro pripravili in da imate močno ekipo. Takšnih rezultatov pa najbrž niste pričakovali?

Glavni trener naših smučarskih skakalk Zoran Zupančič

Pravzaprav sem pričakoval nekaj takega. Lahko pa rečem, da smo bili v Nižnem Tagilu zelo zadovoljni, v Lillehammerju pa že malce manj, saj smo si po uspehu v Rusiji postavili še višja pričakovanja. Dekleta vsaka zase vedo, kje imajo še rezerve in kje so grešile. So pa rezultati na uvodnih štirih tekmah zagotovo dobra popotnica za nove tekme. Upam, da bomo mirno nadaljevali sezono in stopnjevali ritem.

Katera dekleta so vas na prvih tekmah najbolj preseñetila?

Gotovo so naše tri stabilne tekmovalke nekako gonilo ekipe, saj od njih na vsaki

tekmi pričakujemo veliko. V prvi vrsti je to Ema Klinec, ki je dobro skakala tako na tekmah kot zadnjih treningih. Urša Bogataj in Nika Križnar še nista pokazali vsega, kar znata in sta sposobni. Zagotovo pa lahko rečem, da sem vesel vseh odličnih ekipnih rezultatov, pri čemer bi pohvalil zlasti premierne nastope mlade Nike Prevč. Vedel sem sicer, da če bo naredila skoke, ki jih zna, da je lahko blizu najboljšim. Vesel pa sem, da ji je to uspelo že na prvih tekmah. Tudi v Klingenthalu bo še tekmovala, nato pa se bomo odločili, kako bo glede njenih novih nastopov. Tekme v svetovnem pokalu so naporene, ona pa kot mlada tekmovalka za

normalen razvoj vmes potrebuje tudi še nekaj treninga.

Večina deklet v reprezentanci je mladih. Ste z njimi bolj prijatelj ali pa morate kdaj prevzeti tudi očetovsko vlogo?

Dekleta so stara od 16 do 26 let, tako da je ekipa res mlada. Da lahko delujemo kot super ekipa, imajo zasluge tudi pomočnik Anže Lavtižar, fizioterapevt Gaber Arh, ki je do sedaj ob tem opravljal še delo serverja, po novem pa se nam je pridružila še bodoča fizioterapevtka Hana Bizjak, ki bo malce razbremenila Gabra in dekletom pomagala na tekmah. Zase lahko rečem, da se ob vlogi trenerja z dekleti večkrat počutim kot prijatelj, vseeno pa so odločitve na moji strani in vedno čisto vsem niso pogodu. S tem včasih pride tudi do slabe volje, vendar drugače v sklopu trenerskega dela pač ne gre.

Sezona se je šele začela in bo še dolga. Kateri so vaši glavni cilji?

Naš prvi cilj je, da delujemo kot ekipa. Če bomo dosegli naš glavni cilj, kar je zmaga v pokalu narodov. Ne bo lahko, vendar je mogoče. Seveda so potem še posamezni cilji, kot je borba za čim več zmag, za zmage na turnejah, za kristalni globus in seveda bolj za olimpijsko kolajno.

Kranjčani pred pomembno tekmo

Košarkarje moštva ECE Triglav po torkovem nesrečnem porazu z Rogaško za obstanek v prvoligaški družbi že jutri čaka ena najpomembnejših tekem sezone, saj se bodo pomerili z Zlatorogom Laško.

VILMA STANOVNIK

Kranj – Minuli torek so v Ligi Nova KBM na prvem srečanju desetega kola košarkarji Triglava gostili ekipo Rogaške in šele v zadnjih sekundah dvoboja izgubili z rezultatom 76 : 78.

»Na tekmi smo imeli priložnost za zmago, ampak je žal nismo izkoristili. Slabše nam je igra stekla v prvem delu, v drugem pa smo zaigrali veliko boljše in začeli verjeti, da lahko zmagamo. Pred zadnjo minuto smo celo vodili, vendar na koncu pri metu za tri nismo imeli sreče, nasprotniki pa. Lahko rečem, da smo se res borili in sedaj že nestrčno pričakujemo sobotno tekmo,

Mlada kranjska ekipa košarkarjev ECE Triglava je v torek na tekmi proti Rogaški igrala borbena, a na koncu nesrečno izgubila. / Foto: Gorazd Kavčič

ko igramo z ekipo, ki je naš neposredni konkurent za obstanek v ligi. Tako je ta

tekma zelo pomembna, na njej pa bomo videli tudi, kako se znamo spopasti s

pritiskom najpomembnejših tekem,« pravi mladi trener košarkarjev ekipe ECE Triglav Danijel Radosavljevič, ki je po Tomažu Fartku pred letošnjo sezono prevzel močno pomlajeno kranjsko moštvo.

»Večina igralcev v ekipi je brez prvoligaških izkušenj in večina je bila prepričana, da nam obstanek ne bo uspel. Sedaj dokazujemo, da se lahko kosamo tudi s prvoligaškimi moštvi, saj smo dobro in veliko trenirali,« dodaja Danijel Radosavljevič.

Jutrišnja zaostala tekma šestega kola med ECE Triglavom in Zlatorogom iz Laškega se bo v dvorani na Platinini začela ob 20. uri.

Prevzem Zarje Elektronike

Družba MSIN je na Agenciji za varstvo konkurence priglasila prevzem Zarje Elektronike.

ALEŠ SENOŽETNIK

Kamnik – MSIN je družba v lasti Marka Moharja in Matjaža Satlerja in je bila prek družbe Cetis že delničar podjetja Zarja Elektronika. Pred nedavnim pa je na Agencijo za varstvo konkurence priglasila prevzem tega kamniškega podjetja, ki bo tako postalo nov član skupine MSIN, ki poleg Cetisa prek upravljalnih deležev oziroma mreže lastništva med drugim obvladuje tudi škofjeloški EGP, Donit Tesnit iz Medvoda, KIG, Neograf ... Kot so zapisali na spletni strani, skupaj s povezanimi slovenskimi in tujimi gospodarskimi subjekti družbe zaposlujejo več kot tisoč delavcev.

Zarja Elektronika je kamniško podjetje, ki posluje na področju izgradnje varnostnih sistemov, od razvoja

Kamniška Zarja Elektronika bo postala del skupine MSIN.

do proizvodnje sistemov tehničnega varovanja. Po podatkih Ajpesa je poslovanje podjetja v minulemu letu ostalo na podobni ravni kot v letu 2019, prihodki podjetja so v obeh letih znašali nekaj manj kot sedem

milijonov evrov, čisti dobiček pa je lani dosegel 475 tisoč evrov. Družba je imela konec lanskega leta devetdeset zaposlenih, kar je šest več kot leto prej. Kot so zapisali v letnem poslovnem poročilu, tudi v letošnjem letu

sledijo pridobivanju ustrezno usposobljenih kadrov ter nenehnemu usposabljanju že zaposlenih. V letu 2019 so povečali neustrezne plače, ki sedaj dosegajo 150 odstotkov kolektivne pogodbe dejavnosti.

Sodišče pritrdilo voznikom

Delovno in socialno sodišče v Ljubljani je v sporu sindikata voznikov avtobusov z Arrivo in Nomagom pritrdilo sindikatu.

ALEŠ SENOŽETNIK

Ljubljana – Kot sporočajo iz Sindikata voznikov avtobusov, je delovno in socialno sodišče v Ljubljani v individualnem delovnem sporu njihovega članstva proti družbi Nomago v zadevi plačila prispevkov za poklicno zavarovanje sledilo njihovega stališča in družbi naložilo, da tožnikom za obdobje petih let od vložitve tožbe plača prispevke za poklicno zavarovanje. Podoben sklep je konec septembra v primeru družbe Arriva sprejel tudi kranjski oddelek ljubljanskega delovno-socialnega sodišča. Kot pravijo v sindikatu, je tako sodišče že drugič potrdilo pravilnosti njihovega stališča, da so delodajalci v javnem cestnem potniškem prometu neupravičeno oz. brez pravne podlage prenehali plačevati premije poklicnega zavarovanja voznikom avtobusov.

Kot piše sindikat v sporočilu za javnost, so delodajalci v javnem cestnem potniškem prometu »v letu 2013 'kartelno' prenehali plačevati poklicno zavarovanje voznikom osebnemu, ki v celotnem letu niso

prevozili več kot šestdeset tisoč kilometrov.«

Kot pojasnjujejo, so delodajalci kot pravno podlago napačno navajali stališče Komisije Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje iz leta 2012, v katerem ta navaja, da obstaja obveznost plačila premij le za tiste voznike avtobusov, ki dodatno izpolnjujejo še kriterij šestdeset tisoč prevoženih kilometrov v koledarskem letu. V sindikatu pa so ves čas poudarjali, da komisija sploh nima pristojnosti izražanja pravno zavezujočih mnenj v zvezi s plačevanjem premij zavarovane dobe, temveč ima te pristojnosti izključno komisija pri ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, ki pa v zvezi s tem do danes ni izdala nobene sklepa.

Kot še poudarjajo, gre za »nedopustno in obenem zavržno dejanje delodajalcev«, ki kljub izdanim sodbam še naprej vztrajajo pri dosedanjem početju, delavci pa morajo skozi dolgotrajne sodne postopke sami iskati pravico na sodišču, namesto da bi kršitve sankcionirali ustrezni državni organi.

Nova linija za električna vozila BMW

1. stran

Načrtujejo, da bo do leta 2023 v proizvodnji delov za te e-pogone delalo približno 150 zaposlenih, je še poudaril Andrej Megušar. LTH Castings s skupino BMW sicer sodeluje že od leta 1989.

Podjetje, ki sicer v Sloveniji deluje na lokacijah v Ljubljani, Škofji Loki in na Trati, zaposluje skoraj dva tisoč ljudi, skupaj s hčerinskimi družbami na Hrvaškem in v Severni Makedoniji pa je zaposlenih več kot 3200 delavcev. Spadajo med največje evropske visokotehnološke tlačne livarne aluminija ter imajo lasten razvoj in orodjarno.

Kot poudarjajo, širitev obrata v nekdanje degradirano območje kompleksa Litostroja predstavlja primer uspešne preobrazbe v smeri e-mobilnosti in digitalizacije. Namesto izgradnje novih prostorov so namreč

Nova proizvodna linija za lahke aluminijaste dele za pogonski sklop popolnoma električnih avtomobilov BMW / Foto: LTH Castings

obstoječo infrastrukturo prilagodili novim zahtevam in jo razširili. Z obnovo imajo na voljo dodatnih dvajset tisoč kvadratnih metrov proizvodnih prostorov, skupaj

pa lokacija v Ljubljani presega petdeset tisoč kvadratnih metrov površine. V podjetju so se zavezali, da bodo poskrbeli tudi za skladnost razvoja lokacije in spoštovali

status kulturne zaščite objekta. Kompleks Litostroj je namreč delno zaščiten kot kulturno-zgodovinski spomenik povojnega industrijskega razvoja v Sloveniji.

Odjemalci čim prej k novemu dobavitelju

CVETO ZAPLOTNIK

Kranj – Porabniki električne energije, ki jim je Telekom Slovenije s 1. januarjem 2022 odpovedal dobavo električne energije, naj čim prej izberejo novega dobavitelja, svetujejo v

Zvezi potrošnikov Slovenije in dodajajo, da postopek zamenjave dobavitelja lahko traja do treh tednov od dneva, ko je distribucijski operater Sodo prejel zahtevo za menjavo dobavitelja. Pri izbiri dobavitelja si lahko pomagajo s pregledom

cen električne energije, ki je objavljen na spletni strani zveze potrošnikov. Ker je glede cen električne energije v prihodnje precejšnja negotovost, v zvezi svetujejo potrošnikom, da izberejo ponudbe brez zaveze, razen v primeru, če

dobavitelj električne energije za ves čas dobave zagotavlja ugodno ceno. Odjemalci, ki ne bodo pravočasno izbrali dobavitelja, v nobenem primeru ne bodo ostali brez električne energije, ampak bodo prešli na sistem zasilne oskrbe, pri katerem pa so cene precej višje od cen električne energije na trgu.

Rumpf novi direktor Farm Ihan

Ihan – Tomi Rumpf, do nedavnega direktor zavoda za blagovne rezerve, je postal novi direktor Farm Ihan. Kot je razvidno iz podatkov Ajpesa, je nasledil Matjaža Vehovca, ki je družbo vodil le dober mesec po odhodu Uroša Lozeja. Skupina Farme Ihan je v lasti DUTB in velja za vodilno in največje prašičerejsko podjetje v Sloveniji. Pod njeno okrilje spada tudi hčerinsko podjetje Meso Kamnik, ki se ukvarja s predelavo in prodajo mesa in mesnih izdelkov.

Finančna pomoč žičničarjem

Kranj – Ministrstvo za infrastrukturo je objavilo javni poziv, na podlagi katerega bo žičničarjem delno pokrilo stroške vzdrževanja in obratovanja žičniških naprav v zimski sezoni 2021/2022. Skupno bo za to namenilo 1,7 milijona evrov. Do pomoči bodo upravičeni upravljavci žičnic, ki bodo v tridesetih dneh od objave poziva dali vlogo na ministrstvo in nato do 10. maja prihodnje leto predložili še zahtevek za izplačilo pomoči, h kateremu bodo morali priložiti tudi dokazila o nastalih stroških.

Nadomestilo za povrnitev izgubljenega dohodka

Kranj – Samozaposleni, družbeniki in kmetje so tudi v drugem letošnjem polletju v primeru karantene ali obveznosti varstva otrok upravičeni do nadomestila za delno povrnitev izgubljenega dohodka v znesku od 250 do 750 evrov. Vlogo morajo vložiti v elektronski obliki preko eDavkov, zadnji rok za oddajo vloge je 15. januar 2022.

Pred prazniki enotni odpiralni čas

Kranj – Poslovalnice bank in hranilnic, ki so članice Združenja bank Slovenije, bodo pred božičnimi in novoletnimi prazniki poslovale po enotnem odpiralnem času. Tako v petek, 24. decembra, kot v petek, 31. decembra, bodo odprte do 12. ure.

Sneg povzročal težave predvsem v prometu

SIMON ŠUBIC

Kranj – Zaradi obilne pošiljke snega je bil včeraj promet upočasnjen, zaradi zdrsov predvsem tovornih vozil pa so ponekod nastajali zastoji. Gorenjski policisti so do včerajšnjega jutra obravnavali sedem prometnih nesreč z materialno škodo in več dogodkov zaradi zdrsa tovornih vozil.

V Podvinu je voznica zapeljala s ceste. Na cesti Lesce-Bled sta voznika trčila zaradi prekratke varnostne razdalje. Na avtocesti pri Radovljici in v Škofji Loki sta voznici nesrečo povzročili zaradi neprilagojene hitrosti vožnje. V Škofji Loki, natančneje pri Sveti Barbari, se je vozilo prevrnilo v potok, pomagali so domačini. Trčenje dveh vozil so policisti obravnavali tudi v Šenčurju, ponoči pa se je nesreča zgodila še na avtocesti pri Brniku in na območju Tržiča. Težave z zdrsi tovornih

vozil so policisti obravnavali tudi na avtocesti. Uprava RS za zaščito in reševanje je poročala tudi o prometni nesreči v Podgorju, občina Kamnik, kjer je tovorno vozilo s priklopno prikolico zdrselo s ceste, pri tem se je prikolica z lesnimi izdelki prevrnila. Poškodovanih ni bilo.

Nekaj dogodkov zaradi visokega snega so prijavili občani v Kranju, Naklem in Železnikih, o poškodbah pa niso poročali. Ponekod se je pojavil snegolom.

V gorah je tretja stopnja nevarnosti proženja snežnih plazov, nad 1700 metri pa je (lokalno) nevarnost četrte stopnje. Četrta stopnja pomeni, da je proženje verjetno že pri manjši obremenitvi na mnogih strmih pobočjih, opozarjajo v Službi za varstvo pred snežnimi plazovi Zelenica - Tržič. Za danes še odsvetujejo obisk gora, saj so razmere zahtevne, trenutne lavinske probleme pa je zelo težko prepoznati.

Sneg je včeraj pobelil celotno Gorenjsko. Največ ga je padlo v Ratečah, kjer so zjutraj izmerili 41 centimetrov novozapadlega snega. / Foto: Gorazd Kavčič

Umrli med žaganjem drv

SIMON ŠUBIC

Radovljica – Radovljiški policisti so v sredo obravnavali smrtno nesrečo pri delu z motorno žago. Vse

okolščine kažejo, da je šlo za nesrečo med žaganjem drv, so sporočili s Policijske uprave Kranj. Tuje krivde za tragičen dogodek niso ugotovili.

Zataknil se je za drevo

Kranjska Gora – V Kranjski Gori se je v torek med smučanjem izven smučišča lažje poškodoval smučar. Zataknil se je v manjše drevo, padel in se kotalil, so pojasnili policisti. Posredovali so kranjskogorski gorski reševalci, ki so poškodovanega na kraju oskrbeli in prepeljali v dolino.

Neznanci na dvorišču

Trboje – V Trbojah so se v torek pozno popoldan okoli stanovanjske hiše smukali trije neznanci, kar je k sreči še pravočasno opazil lastnik. Okoliščine namreč kažejo, da bi lahko izvedli vlom, pravijo na policiji. Moški so s kraja pobegnili.

Izgovori ne pomagajo

Kljub temu da je bilo letos le odstotek več prometnih nesreč zaradi povzročiteljev pod vplivom alkohola, pa je bilo smrtnih žrtev za kar dobro četrtno več.

SIMON ŠUBIC

Kranj – Ta teden v Sloveniji poteka tretja letošnja nacionalna preventivna akcija za preprečevanje vožnje pod vplivom alkohola, drog in drugih psihoaktivnih snovi v prometu, kar so vozniki verjetno že ugotovili zaradi večje prisotnosti policistov, ki izvajajo poostrene nadzore. »Agencija za varnost prometa v mesecu, ki je tradicionalno povezan s praznovanji, znova opozarja, da se alkohol in udeležba v prometu povsem izključujeta. Prometne nesreče, povzročene pod vplivom alkohola, praviloma prinašajo težke poškodbe, invalidnost, smrt in zaznamujejo premnoge družine. Pod vplivom alkohola in drog mislite, da vozite bolje kot dejansko. Temu sledijo slabša sposobnost zaznavanja, napačne ocene razdalj, počasne reakcije, motnje pri ravnotežju, zožen zorni kot,« je ob tem povedal direktor Agencije za varnost prometa Jože Hribar.

»Zelo zmotna so tudi prepričanja, da obilna hrana lahko ublaži posledice pitja alkohola. Zaradi hrane pride le do zakasnitve in se

alkoholiziranost pokaže kasneje. Tudi svež zrak in gibanje na prostem ne moreta izničiti učinka popitega alkohola. Izgovori, da so nas drugi prepričali v pitje, da je pot do doma zelo kratka ali da nismo toliko spili, da ne bi mogli voziti, v promet prinašajo velika tveganja,« je dodal.

Zloraba alkohola je do konca novembra letos botrovala 1277 prometnim nesrečam, 631 telesnim poškodbam in 33 smrtnim žrtvam. »Kljub temu da je bilo letos le odstotek več prometnih nesreč zaradi povzročiteljev pod vplivom alkohola, pa je bilo smrtnih žrtev za kar 27 odstotkov več. V prvih petih mesecih letošnjega leta je zaradi povzročiteljev pod vplivom alkohola umrlo sedem oseb, nato pa v pol leta kar 26. Vsi povzročitelji smrtnih prometnih nesreč so bili moški,« so poudarili v Agenciji za varnost prometa (AVP), ki preventivno akcijo koordinira v sodelovanju s policijo in nevladnimi organizacijami. Zaradi povzročiteljev prometnih nesreč pod vplivom alkohola v dovoljeni meji (med 0,01 in 0,5 promila) alkohola v krvi je letos umrlo pet oseb.

V 1277 prometnih nesrečah, ki so se zgodile do konca novembra, je umrlo 33 oseb. / Foto: arhiv GG

Med vzroki za nastanek smrtnih prometnih nesreč pri alkoholiziranih povzročiteljih prednjačita neprilagojena hitrost (17 umrlih) in nepravilna stran oziroma smer vožnje (12 umrlih). Med smrtnimi žrtvami sta bila najmlajša mladostnika v starosti 15 in 16 let, oba pod vplivom alkohola in oba voznika motorja, ki sta prometno nesrečo tudi povzročila. Najstarejši povzročitelj, voznik osebnege vozila, je imel 80 let, ki je v prometni nesreči tudi umrl.

Na AVP so ob tej priložnosti predstavili tudi rezultate oktobrske javnomnenjske raziskave, kako javnost

ocenjuje stanje na področju cestnega prometa. Skoraj polovica od 1514 anketiranih (46 odstotkov) se v prometu počuti srednje varno (ocena 3), najbolj varno se počutijo vozniki osebnih avtomobilov (3,32), najmanj pa kolesarji (2,98). Tri četrtnine anketiranih je bilo voznikov osebnega avtomobila, sledijo pešci (8,1 odstotka), kolesarji (5,7 odstotka) in potniki v osebnem avtomobilu (5,4 odstotka). Tretjina je izkušenih voznikov z vozniškim dovoljenjem nad 40 let, prav tako je tretjina tistih, ki prevozijo od 10.000 do 20.000 kilometrov letno.

Poiščite pomoč za žrtve nasilja

Policija apelira na vse, ki pri svojih prijateljih in znancih, učencih, dijakih, sodelavcih opazijo znake, ki bi lahko nakazovali, da so žrtve družinskega nasilja, da to prijavijo policiji ali centru za socialno delo.

SIMON ŠUBIC

Kranj – Danes se končujejo mednarodni dnevi boja proti nasilju nad ženskami in nasilju v družini. Nasilje v družini se pojavlja v različnih oblikah. Tretjim osebam je nedvomno najbolj vidno fizično nasilje, ostale oblike nasilja (psihično, spolno, ekonomsko) pa so težje opazne, ugotavlja policija. Uradne institucije se z nasiljem v posamezni družini najpogosteje srečajo šele takrat, ko žrtev posledice ne more več skriti, ko se odloči za prijavo na policijo ali center za socialno delo, ali takrat, ko postane na njeno situacijo pozorna tretja oseba (sorodnik, prijatelj, učitelj ...) in v njenem imenu zanjo poišče pomoč. Ker pa se nasilje v družini dogaja za zaprtimi vrati, veliko število primerov nikoli ni prijavljeno uradnim institucijam.

Nasilje v družini se najpogosteje začne s psihičnim

nasiljem, ki ga žrtev sprva sploh ne dojema kot nasilje, pojasnjujejo na policiji. Gre za neprestano prepiranje, kričanje, zmerjanje, žaljenje, poniževanje, zasmevanje, izražanje nezadovoljstva z žrtvinim videzom in delom. Storiteli nad žrtvami pogosto izrekajo tudi grožnje in jih postopoma izolirajo od okolice. Prevedujejo jim stike s starši, sorodniki, prijatelji. Na tak način jih počasi navezujejo nase, žrtev postanejo od storilcev ekonomsko in socialno odvisne, nimajo razvite socialne mreže, ki bi jim lahko pomagala, ko bi se odločile za odhod od nasilnega partnerja.

Psihičnemu nasilju običajno postopoma sledi fizično nasilje. Veliko žrtev šele takrat spozna, da so se znašle v nasilnem odnosu. Sprva se posledice fizičnega nasilja trudijo skriti pred drugimi, pred prijatelji in delodajalci. Ko te postanejo

opazne, so žrtve pogosto bolniško odsotne v službi, izogibajo se stikom s prijatelji in družino, ne hodijo v šolo, dokler modrice ne izginejo.

Še posebno skrito očem javnosti je spolno nasilje storilca nad žrtvijo, ki pogosto vključuje nezaželeno dotikanje, poljubljanje, spolne odnose, ki so za žrtev poniževalni, boleči, neprijetni. V primerih, ko je žrtev od storilca tudi ekonomsko odvisna, ta od nje pričakuje popolno podrejenost.

Žrtev težko sama poišče pomoč

»Vse navedene oblike nasilja so pogosto skrite drugim osebam, ki bi lahko v imenu žrtve poiskale pomoč. Žrtev v odnosu pogosto vztraja zaradi sramu, strahu, občutka krivde, odvisnosti od storilca. Težko poišče pomoč, saj zaradi storilčevih ravnanj nima razvite socialne mreže, ki bi ji lahko pomagala pri iskanju pomoči

ali pri odhodu od nasilnega partnerja,« pojasnjujejo na policiji, kjer apelirajo na vse, ki pri svojih prijateljih in znancih, učencih, dijakih, sodelavcih, opazijo znake, ki bi lahko nakazovali na to, da je oseba v domačem okolju žrtve nasilja, da to prijavijo na telefonsko številko 113, na najbližji policijski postaji ali na centru za socialno delo. Za vse informacije o nasilju v družini so na voljo tudi različne nevladne organizacije (Društvo SOS telefon, Društvo za nenasilno komunikacijo ipd.).

»Ne zatiskajmo si oči pred stiskami drugih. Poiščimo pomoč v imenu žrtve, ki sama tega koraka morda ne more storiti ali zanj nima poguma. Mogoče prav vaš klic pomaga nekemu do varnejšega, lepšega in bolj brezskrbnega življenja. Vsak posameznik si namreč zasluži dom, v katerem se bo počutil varnega,« poziva policija.

**KURILNO
OLJE**

DATRIS

GREJE MOČNEJE

080 2341

Datris d.o.o., Alpska cesta 43, 4248 Lesce

GGG +

AKTUALNO
POGOVOR
ZANIMIVOSTI
ZGODBE
RAZGLLED

Tu je kraj, če hočeš biti sam s seboj

To so besede Juliusa Kugyja, s katerimi se začne dvajsetminutni film mladih športnih navdušencev, »frirajderjev«. Maj Štirn, Mark Hafner, Aljaž Rupar in Maša Grošelj so se odločili, da »odfurajo« Triglavsko magistralo, Lenart Megušar pa je dogodivščino zabeležil na filmski trak.

ALENKA BRUN

Filmski projekt nosi naslov Odmaknjen svet in pripoveduje zgodbo o štirih prijateljih, ki so se podali na pot Triglavске magistrale s ciljem, da preživijo štiri dni v neokrnjeni naravi, odmaknjeni od vsakdanjega hrupa, ob poti pa presmučajo še kakšno zanimivo smučarsko linijo.

Triglavska magistrala je edina slovenska večdnevna turnosmučarska pot. Začne se na Voglu in vodi čez Komno v Dolino Triglavskih

jezer, na Prehodavce ter čez Hribarice, skozi Velsko dolino pripelje na Kredarico in od tu se potem čez Triglavski ledenik spusti v dolino Krma.

Mladi ustvarjalci, ki prihajajo iz Škofje Loke in Kranja, so stari med 22 in 25 let ter večinoma vsi zaljubljeni v zimo ter zimске športe – razen snemalca, ki je bil kasneje še montažer, Lenarta Megušarja, ki so mu v osnovi bližje poletni športi. Pravijo, da s filmom želijo predstaviti lepoto zasneženih gora ter mir in tišino,

ki ju to okolje ponuja. »Naš namen je tudi, da s projektom pokažemo, kako pomembno je, da na terenu delujemo kot ekipa, saj je v današnjem svetu vse več individualizma, ki pa na takšni poti ne prinaša najboljših rezultatov. Zaradi velikega porasta turnega smučanja v pretekli sezoni želimo pokazati tudi, kakšno vlogo ima temeljita priprava na turo in kako pomembno je ustrezno znanje za varno gibanje v gorskem svetu, kjer smo pogosto izpostavljeni mnogim nevarnostim.«

Premiera filma naj bi se zgodila v Layerjevi hiši v Kranju, pa se je izkazalo, da je zanimanje za ogled večje od pričakovanega, zato je potem dve projekciji filma gostilo Prešernovo gledališče.

Maj Štirn, Mark Hafner, Aljaž Rupar, Maša Grošelj in Lenart Megušar se poznajo iz časov, ko so »gulili« osnovno- in srednješolske klopi. Kot smo že omenili, jih družijo ljubezen do zimskih športov. Štirn celo še vedno tekmuje: kot osnovnošolec je treniral alpsko smučaje, v srednji šoli se je posvetil prostemu slogu, sedaj pa je v slovenskem okolju edini, ki tekmuje v t. i. freeride smučanju oziroma smučanju zunaj urejenih prog. Morda ideja za film izhaja tudi od tu. Po drugi strani pa pravijo, da jih je podžgalo predvsem to, da ko so na spletu iskali kakšen film o Triglavski turnosmučarski magistrali, niso našli ničesar uporabnega – razen kakšnega odstavka zapisa ali nekaj starih, res slabih posnetkov.

Posneli so ga letos aprila

O filmu so začeli razmišljati februarja letos, aprila so se z nekaj zamude odpravili na pot. Čakali so na primerne razmere. Magistralo so odsmučali v štirih dneh.

Triglavska magistrala ponuja izjemne razglede. / Foto: arhiv filma

Startali so z Vogla. »Prvi dan smo smučali le krajše odseke. Drugi dan smo sami poskrbeli za smučarski trenutek; tretji dan smo naredili ovinek pri Kanjavcu – greš na vrh in imaš dobro »flanko« za smučanje. Potem smo se spustili v Velsko dolino, in ker smo videli še eno lepo linijo, smo še to presmučali. Sledil je vzpon na Kredarico in nato spust v Krmo. Mi smo malce raztegnili pot, da je smučarsko zanimivejša.« Tudi zaradi snemanja, pojasni Megušar. Vsi pa večkrat poudarijo, da gre za turnosmučarsko pot, ki morda v osnovi ni videti težka, a za začetnike ali le občasne ljubitelje tovrstne smuke ni odveč razmišljanje o najemu vodnika.

Odmaknjeni svet

Poslaljo se, da je bilo pri celotnem načrtovanju »odprave« še najtežje dobiti sponzorje.

To je bil zanje prvi tovrstni projekt. Tudi za Megušarja kot snemalca, saj stam video in fotografija blizu. »Sem že snemal, vendar

nikoli take dolžine in tudi ne tako kompleksno,« pojasni. Kot končni izdelek pa so si predstavljali bolj dokumentarni efekt. Tako gledalca skozi zgodbo filma v obliki veznega teksta popelje glas Aarona Marcela Veldina, tekst je v največji meri prispeval Mašin oče Uroš Grošelj, ideja pa je prišla s strani Štirna in Megušarja.

Film Odmaknjen svet bodo predvajali tudi na festivalu Bovec Outdoor Film Festival konec decembra, če bodo razmere dopuščale, da festival izpeljejo; prijavili so ga tudi na Festival gorniškega filma. Morda ga boste lahko videli v Trzinu in Kranjski Gori, ustvarjalci pa razmišljajo, da bi organizirali še projekcijo v Ljubljani, saj je zanimanja za ogled veliko. Priznajo, da takega odziva niso pričakovali.

»Res je lepa tura. Izjemni razgledi. Želimo, da se ljudje tega zavejo. To je popolnoma drug svet. Težko začutiš takšen mir, kot je tu,« se strinjajo fantje in dekleta ter dodajo še, da od tod tudi naslov filma: Odmaknjen svet.

Maj Štirn, Maša Grošelj, Aljaž Rupar, Lenart Megušar in Mark Hafner na premieri filma v Prešernovem gledališču

Kultura

Člani Mestne knjižnice Kranj si lahko brezplačno ogledajo 286 slovenskih filmov. **Stran 14**

Zanimivosti

Alpinista Nejc Marčič in Luka Stražar sta si v dolini različna, v steni pa kot eno. **Stran 15**

Obletnice

Prvega decembra je minilo štirideset let od nesreče letala Inex-Adrie na Korziki. **Stran 16**

Od petka do petka

Ustavno sodišče je presodilo, da je bil vladni odlok o uvedbi pogoja PC za zaposlene v državni upravi v neskladju z ustavo. / Foto: arhiv GG

Slovenija zaradi korupcije po nekaterih ocenah izgubi do 3,5 milijarde evrov na leto, kar je približno 13,5 odstotka BDP. Foto: arhiv GG

Ali generalni direktor finančne uprave Ivan Simič krši davčno tajnost, ko pridobi podatek o največjem dohodninskem plačniku? / Foto: arhiv GG

Ustavni sodniki odločili o uvajanju pogoja PC

SIMON ŠUBIC

Sodba ustavnega sodišča glede uvedbe pogoja PC

Ustavno sodišče je v ponedeljek presodilo, da je bil vladni odlok, ki je za zaposlene v državni upravi uvajal pogoj PC (preboleli, cepljeni), v neskladju z ustavo. Pogoj PC je primerljiv z uvedbo obveznega cepljenja, kar bi morali urediti v skladu z zakonom o nalezljivih boleznih, ugotavljajo ustavni sodniki. Po vladnem odloku, ki naj bi začel veljati s 1. oktobrom, bi morali zaposleni v državni upravi, ki želijo delo opravljati v prostorih delodajalca, izpolnjevati bodisi pogoj prebolelosti bodisi pogoj cepljenosti, medtem ko se pogoj testiranja izloči. Odlok bi veljal za ožjo državno upravo (ministrstva, organi v sestavi, inšpekcije, policija, vojska in upravne enote). Zaradi odloka je bilo vloženih več ustavnih pobud, ustavno sodišče pa je izvajanje odloka konec septembra zadržalo do končne odločitve, za katero je minister za javno upravo Boštjan Koritnik dejal, da jo spoštuje, in poudaril, da nikakor ni bilo rečeno, da je omenjeni ukrep neprimeren ali nekoristen. »Najti bomo morali neke skupne rešitve, in to hitro,« je poudaril. »Po današnji odločitvi

na ustavnem sodišču glede pogoja PC v upravi lahko zaključimo, da tam ne sedijo zgolj vrhunski epidemiologi, ampak so ti tudi vrhunski politični navijači,« pa se je odzval notranji minister Aleš Hojs. Policijski sindikat Slovenije, pobudnik ocene ustavnosti in zakonitosti vladnega odloka, je odločitev ustavnega sodišča danes označil za zmago pravne države.

Strošek korupcije ocenjen na 3,5 milijarde evrov

Ob letošnjem mednarodnem dnevu boja proti korupciji (9. december) je predsednik Komisije za preprečevanje korupcije Robert Šumi poudaril, da zaradi korupcije izgublamo zelo veliko tako družba kot posamezniki. Po nekaterih ocenah bi namreč lahko letni strošek korupcije v Sloveniji znašal do 3,5 milijarde evrov, kar je približno 13,5 odstotka BDP. Če tega stroška ne bi bilo, bi to lahko pomenilo približno dodatnih 1660 evrov letno od države za vsakega posameznika ali dodatnih 460 evrov mesečno za vsakega upokojenca ali izgradnjo več kot 20.000 neprofitnih stanovanj ali pa subvencioniranje toplih malic učencev in dijakov osnovnih in srednjih šol za nadaljnjih 24 let, je dejal Šumi. Po

njegovih besedah je zato pomembno, da je vsak od nas aktiven pri preprečevanju korupcije. Dodal je, da si v komisiji želijo, da se v slovensko zakonodajo čim prej prenese evropska direktiva o zaščiti žvižgačev, da bo pomagala ustvarjati okolje, v katerem se bodo prijavitelji korupcije in drugih nepravilnosti počutili varne in zato bili pripravljeni kaznivo dejanje ali drugačno odklonskost naznaniti.

Simič: Največjega plačnika peljem na kosilo

Generalni direktor Fursa Ivan Simič je v torek na preiskovalni komisiji o ukrepanju v epidemiji covid-19 med drugim povedal, da najboljšega dohodninskega plačnika vsako leto pelje na kosilo iz spoštovanja, ker je plačal toliko dohodnine. Predsednik komisije Robert Pavšič (LMS) ga je opozoril, da so ti podatki davčna tajnost, in se vprašal, kako je Simič sploh prišel do njih. S finančne uprave so kasneje odgovorili, da generalni direktor ni kršil zakonodaje, saj »zakon o davčnem postopku v 17. členu določa, da imajo dostop do podatkov, ki so davčna tajnost, vse zaposlene osebe davčnega organa, v obsegu, ki je potreben za opravljanje njihovih delovnih nalog«, med njimi

je tudi generalni direktor, ki odloča tudi v postopku letne odmere dohodnine. Odgovor Pavšiča ni prepričal, po poročanju nekaterih medijev pa je napovedal, da bo državnemu tožilstvu naznanil sum kaznivega dejanja, ker po njegovi oceni Simič ni imel utemeljenega razloga za vpogled v podatke z oznako davčna tajnost.

Prvič izrečena dosmrtna zaporna kazen

V Sloveniji je bila v ponedeljek prvič v zgodovini izrečena najvišja možna zaporna kazen. Ptujsko sodišče je namreč Silva Drevenška zaradi trojnega umora obsodilo na dosmrtni zapor. Drevenšek je na sodišču priznal, da je na lanski božični večer v Gerečji vasi s kuhinjskim nožem vzel življenje nekdanji partnerki, kasneje pa ob prisotnosti sina še njenima staršema. Tožilstvo je sicer predlagalo po trideset let zavora za vsak umor in še dodatnih pet let za zanemarjanje mladoletne osebe, zaradi krutosti in naklepnosti krvavega zločina pa je predlagala združitve kazni v dosmrtno zaporno kazen. Obramba se bo na izrečeno višino kazni pritožila. Sodišču je sicer predlagala, naj obtoženemu izreče takšno kazen, ki mu bo omogočila vrnitev v družbeno življenje po prestani kazni.

Slovinci v zamejstvu (828)

Slovo samozavestnega Slovenca

JOŽE KOŠNJEK

med sosedi

V nedeljo, 5. decembra, popoldne so na boroveljskem pokopališču pokopali 86-letnega Melhijorja Verdela, samozavestnega in zavednega Slovenca, ki se je trudil in uspeval, da so bili Slovenci in slovenščina prisotni v javnem in političnem življenju občine Borovlje. Rojen je bil 3. januarja leta 1936 na Rarijevi kmetiji v Koprivni pod Peco, od koder se je najprej preselil v okolico Železne Kaple, nato pa v Borovlje, kjer sta z ženo Romano ustvarila dom in družino s tremi otroki: Romanom, Ireno in Marjanom.

Melhijor je v Slovencem neprijaznem času kot Slovenec pogumno stopil v javno in nato tudi v politično življenje v občini Borovlje. Prepričan je bil, in to je pogosto ponavljal, da bodo

Slovinci na Koroškem imeli le to, kar si bodo sami priborili. Sam od sebe jim ničesar dal. Skoraj šestdeset let je bil član in tudi predsednik upravnega odbora posojilnice v Borovljah in član vodstva centralne Slovenske posojilnice in banke v Celovcu. Od otroštva naprej se je navduševal nad kulturno dejavnostjo, tudi zaradi prepričanja, da je kultura bistvena za ohranitev slovenskega naroda in njegovega jezika v deželi. Desetletja sta bila s soprogo člana Slovenskega prosvetnega društva Borovlje, sam Melhijor pa desetletja tudi predsednik. Njegova zasluga je, da je društvo leta 1989 kupilo poslopje nekdanje Slovenske posojilnice in hranilnice pri Cingelcu na Trati pri Borovljah in v njem

uredilo društvene prostore z dvorano ter prostori, ki spominjajo na delovanje nekdanje hranilnice. Cingelc, v hiši je bila pred ustanovitvijo posojilnice v začetku 19. stoletja gostilna s postajališčem furmanov na potovanju po desnem bregu Drave od Borovelj skozi Šmarjeto do Žitare vasi, je postal središče kulturnega delovanja Slovencev v boroveljski občini in širše.

Aktivno je vstopil tudi v svet lokalne politike. Kot kandidat samostojne slovenske liste je bil več mandator občinski odbornik. Znal se je postaviti za svoje volivce. Ker občinski svet pred dvema desetletjema ni ustanovil dvojezične skupine v občinskem vrtcu, so Slovenci ustanovili svojega z imenom Jaz in ti. Vsako leto je

Melhijor Verdel (1936–2021) na eni od prireditev v dvorani občinske hiše v Borovljah / Foto: Jože Košnjek

bilo za varstvo v njem vedno večje zanimanje, tako da so se morali odločiti za povečanje, vendar brez izdatne pomoči občine.

Očetovo delovanje v lokalni politiki in kulturi nadaljujejo otroci, še posebej

Roman, ki je občinski odbornik in tudi na Koroškem in pri nas poznani glasbenik. Ustanovil je glasbeno skupino Drava in je tudi vodja Slovenske glasbene šole, ki je zadnja leta del Glasbene šole dežele Koroške.

Po svetu

Hrana iz Afrike

Iz Afrike že vrsto let prihajajo strašljive medijske podobe lakote in stradanja. Te podobe so prekrile neko drugo dejstvo: da ima Afrika velike potenciale za razvoj kmetijstva, prehranila bi lahko sebe in še velik del sveta ...

MIHA NAGLIČ

Inovativna Mateja Dermastia

O možnostih afriškega kmetijstva veliko izvemo iz intervjuja z Matejo Dermastia, ki je ustanovila podjetje Anteja Africa s sedežem v kenijskem glavnem mestu Nairobi. Z njo se je pogovarjal novinar Gregor Valenčič, ki v uvodu zapiše, kar sledi. »Mnogi poznavalci že dolgo opozarjajo na ogromen potencial kmetijstva v Afriki, ki ima možnost, da ne prehrani samo prebivalstva na celini, ampak bi lahko s hrano oskrbovalovesvet.« Podjetje Mateje Dermastia deluje predvsem na območju vzhodne Afrike, kjer s podjetji v agrobiznisu sodeluje pri razvoju trajnostnih verig vrednosti in vstopu na trg s svojimi blagovnimi znamkami ... »Afriško kmetijstvo je veliko bolj transparentno, kot bi mogoče pričakovali, njegova velika prednost pa je z organskimi sestavinami izjemno bogata in neonesnažena zemlja. Po njenem mnenju morajo afriška podjetja najprej uspeti na regionalnem trgu, da bi se lahko nato usmerila še na izvoz na svetovne trge, a bo potrebnega še veliko usposabljanja, kjer bodo ključno vlogo odigrale inovacije. Ob tem opozarja, da

Evropa nima na voljo več veliko časa za tesnejše poslovno povezovanje z Afriko, saj je vpliv Kitajske tam vse večji.« Mateja Dermastia razloži tudi paradoks, da del Afrike po eni strani trpi od lakote, po drugi pa ima velike možnosti za pridelavo hrane. »Seveda so predeli, kjer vlada lakota. Ampak Afrika ni revna. Ljudje so revni predvsem zato, ker nimajo dela, zato jim je treba pomagati vzpostaviti trg, če jim že hočemo pomagati. Glede tega donatorske pomoči velikokrat niso usklajene. Ko bodo razumeli, kako ustvarjati prehranjevalne verige, bodo lahko veliko bolj ciljno pomagali pri vzpostavitvi sistema. Moramo ločevati med dvema sistemoma. En sistem je, da pomagam, ker so ljudje revni in lačni, to je socialni del. Pomagam pa lahko tudi s tem, da vzpostavljam trženjsko naravnane sisteme, ki omogočajo ljudem, da lahko zaslužijo in kupujejo zdravo hrano. To je pa druga vrsta pomoči. Včasih dobim v Afriki občutek, da se vse to zmeša v eno stvar, a pot naprej je, da se to loči. To je bil primer v Ugandi, ko smo s Svetovno banko delali na verigah vrednosti pri hrani, v katere bi vključevali begunce, ki bodo tam verjetno še veliko časa. Bistvo je v tem, da začnejo ljudje pridelovati

in so za to plačani, da ne pridelujejo hrane samo za svoje lastne potrebe, ampak tudi za prodajo in s tem služijo. To je velik korak naprej v razmišljanju, da gremo s humanitarne akcije v trženjske akcije. Mogoče pri nas včasih ljudje mislijo, da je to slabo, ampak ravno nasprotno, to je velik korak naprej, saj dokler gledamo na to samo s humanitarnega vidika, se stvari ne premaknejo naprej. To sicer govorimo že leta in leta, a šele v zadnjem času se stvari spreminjajo in prihaja tržno naravnani način razmišljanja. Velik napredek je, da so začeli prepoznavati podjetništvo, začeli razumeti, da lahko nove tehnologije, pa ne samo digitalne, uporabljajo tudi za napredek kmetijstva in pridelave hrane. Zdaj opazamo, da so začela lokalna podjetja uporabljati naravne sestavine za izdelke visoke dodane vrednosti ...«

Supersadje in superzelenjava

Afriko poznamo po kakovu, kavi, čaju in bombažu. So pa še drugi afriški pridelki, zanimivi za svetovni trg. »Kmetijske izdelke, ki ste jih našli, obvladujejo multinacionalke, pri čemer je treba tukaj dodati še gojenje rož, ki je zelo močan trg in ga obvladuje Nizozemska.

Potem je pa ta vzhajajoči del, 'supersadje' in 'superzelenjava', kjer lahko pridelek uporabimo v različnih oblikah in je izpad pridelave tega izdelka ničten. Se pravi, da gremo res v ciklično ekonomijo. In ta del je začel rasti zdaj. Gre za makadamijo, avokado, mango, moringo, lešnike, karitejevo maslo ...«

Novi trendi

Kakšni pa so obeti? »Počasi bomo morali spoznati, da trajnostne in kratke verige ne pomenijo, da so kratke v kilometrih, ampak v tem, koliko členov je vključenih v verigo. In če jih imamo malo, smo lahko zelo učinkoviti pri upravljanju te verige. Če jih imamo malo, bodo lahko tisti, od katerih jaz to lahko kupujem v Afriki, dobili več in bodo lahko investirali nazaj v svoje okolje, ga usposobili in pridelovali boljše hrano. Če se pri nas v Evropi odločimo za kratko verigo v smislu razdalje, potem se bomo morali pri nas sprijazniti samo s hrano, ki jo pridelamo v našem okolju. Treba je namreč upoštevati, da nekatere hrane pač ne moremo pridelati v Evropi. Mi vedno promoviramo regionalni trg, ampak vedno bodo stvari, ki jih bo Evropa uvažala z drugih celin.« (Viri: MMC RTV SLO)

Afriško poljedelstvo: kmetica pri delu na polju v pokrajini Mount Kenya v Keniji / Foto: Wikipedija

Afriška živinoreja: Masajka z drobnico v Keniji / Foto: Wikipedija

Afriška hrana za izvoz: posušena zrna kakava v afriških rokah in v vreči, ki je nared za prodajo / Foto: Wikipedija

Nove knjige (617)

Beograjski trio

MIHA NAGLIČ

»Naravnost mi je rekel, da me ima za vohuna. Ko sem ob tem protestiral, mi je mirno, skoraj dobronamerno dejal: 'Vsi pisatelji so po svoje vohuni. Voajerii so, radi opazujejo in si kaj tudi zapišejo. Sicer pa, mar ni bil tudi George Orwell špicelj? Srečala sva se v Španiji, ko je bil ranjen. Ampak takoj sem vedel, da je vohun. Kot po pravilu je večina angleških intelektualcev v mladosti povezana s komunističnim gibanjem, pozneje pa postanejo ovađuhi. Pri vas v Angliji je to normalno, vohunjenje je za vas izraz domoljubja, je še dodal. Temu sem se nasmejal in ga vprašal, kako bi lahko on v Angliji prepoznal vohuna. /.../ Rekel je, da ga ne moti, ker

sem obveščevalec. Rad debatira s sebi enakimi, saj je že sit prostakov, s katerimi je obkrožen. Nato me je nenedoma vprašal, ali varam svojo ženo. Čudil sem se, od kod mu zdaj to, mu je morda Inšpekcija kaj namignila na to temo. Zasmel se je: 'Na obrazu vam piše, da niste zvesti.' 'Kakor veste, je v ljubezni že pravilo, da pride tisti 'pravi' prezgodaj ali prepozno,' sem odgovoril. Ves preostali čas sva porabila za njegovo poizvedovanje o tem, kaj povedal, da sem sredi priprav na veliki roman v štirih knjigah, ki bo temeljil na izkušnjah, pridobljenih med mojim bivanjem v Egiptu. V bistvu bo to ljubezenska zgodba. Vsak del bo imel svojega junaka, naslovnega nosilca zgodbe. Ti štirje ljudje,

dve ženski in dva moška, pa bodo, zapleteni v nerazvozljiv klobčič strasti, nastopali v vsaki od posameznih knjig. Potem sem ga do podrobnosti seznanil z Aleksandrijo, krajem, v katerem se bo roman dogajal. Dobil sem občutek, da je bil nad opisom tega mesta navdušen. Nazadnje sem mu omenil, da se lovim glede naslova svojega bodočega dela. Rekel mi je: 'Štirje junaki? To je kot nekakšen godalni kvartet. Ki nastopa v Aleksandriji.« (str. 150–151)

To naj bi bil pogovor med angleškim pisateljem Lawrenceom Durrellom in jugoslovanskim generalom,

diplomatom in vrhunskim intelektualcem Kočo Popovićem. To so leta po 1948, Informbiro, Jugoslavija, Beograd, Goli otok, cela vrsta jugoslovanskih in britanskih osebnosti tistega časa, resničnih in izmišljenih. Sprašujem se, ali lahko mladi bralec, ki mu takratni dogodki in ljudje niso poznani tako dobro kot meni, uživa v tem branju vsaj približno tako, kot sem jaz. Upam, da lahko, kajti gre za res vrhunsko književno delo. Beograjski trio pred Aleksandrijskim kvartetom, čeprav je bil slednji napisan pred prvim. Durrell bi se Markoviću gotovo priklonil. Jaz se obema.

Goran Marković, Beograjski trio, prevedel Urban Vovk, Mladinska knjiga, Ljubljana, 2021, 200 strani

Kultura

Slovenski filmi v vsak dom

Filmoteka z Bazo slovenskih filmov je v sodelovanju z Mestno knjižnico Kranj pripravila pilotni projekt ogleda slovenskih filmov na daljavo. Člani knjižnice si lahko brezplačno v okviru letne članarine trenutno ogledajo 286 filmov, izbor pa je vsak dan večji.

IGOR KAVČIČ

V raziskovanju o zgodovini slovenskega filma sem si za začetek želel ogledati najstarejši slovenski film, pravzaprav nekaj čez trideset sekund dolg filmski posnetek iz leta 1905, tako imenovani Odhod od maše v Ljutomeru, ki ga je prav tam posnel pionir slovenskega filma Karol Grossmann. Našel sem ga na spletu v Bazi slovenskih filmov (BSF), ob njem tudi oba njegova leto mlajša posnetka Sejem v Ljutomeru in Na domačem vrtu. Portal BSF je – lahko bi rekli – slovenska različica svetovne baze filmov IMDb, torej podatkovna baza slovenskih filmov, ki je začela nastajati že leta 2014, uradno pa so jo za uporabnike odprli januarja lani. Že marca, v času popolnega zaprtja zaradi epidemije, so v projektu Vsi (filmi) doma! v tedenskih paketih na ogled ponudili več kot 170 filmov. V bazi je trenutno 5300 naslovov, ki pa za ogled niso prosto dostopni.

Lev Predan Kowarski in Nina Svetelj vabita k spletnemu ogledu slovenskih filmov.

BSF torej nudi najpopolnejši podatkovni vpogled v slovenski film od Grossmanna do danes.

»Lani poleti smo se na pobudo Nine Svetelj iz Mestne knjižnice Kranj s predstavniki še nekaterih knjižnic dobili na sestanku z idejo, da bi s slovenskimi filmi nadgradili ponudbo na način videa na zahtevo tudi v okviru

knjižnic,« pove Lev Predan Kowarski iz Filmoteke, zaveda za širjenje filmske kulture, ki ureja in razvija Bazo slovenskih filmov. Nina Svetelj pa nadaljuje: »Iskali smo možnosti za digitalno prenovo knjižnične izposoje avdiovizualnih del. V naši knjižnici imamo zelo bogato zbirko filmov v formatu DVD, katerih izposoja, enako velja za

glasbene zgoščenke, zaradi novih možnosti digitalnih dostopov do filmov močno upada. Zato smo filme uporabnikom želeli ponuditi na sodobnejši način.« V sodelovanju z mariborskim inštitutom Izum so BSF povezali s sistemom COBISS, kranjska knjižnica pa je že v oktobru sodelovala kot testna in pilotna knjižnica.

Projekt so v Filmoteki pripravili z lastnimi sredstvi, trenutno pa je članom knjižnic, ki so pristopile k projektu (poleg Mestne knjižnice Kranj se je na Gorenjskem pridružila še Knjižnica Domžale) brezplačno na voljo 286 filmov, njihovo število pa se tako rekoč dnevno povečuje. V letu 2021/22 je projekt in Bazo slovenskih filmov podprlo tudi Ministrstvo za kulturo.

Do filmov pristopamo prek portala Baze slovenskih filmov (<https://bsf.si>), kjer je treba ustvariti brezplačen uporabniški račun, nanj povezati svojo knjižnico, za kar potrebujemo številko svoje članske izkaznice in geslo. V ponudbi so tako celovečerni filmi, dokumentarci, kratki in animirani filmi in druga avdiovizualna dela. Po izposoji boste imeli 48 ur časa za ogled filma, ki ga seveda lahko tudi predčasno vrnete in si izposodite novega. »S projektom želimo obogatiti ponudbo članom knjižnice, hkrati pa tudi promovirati

slovenski film. Naj bo ta ljudem čim dostopnejši,« dodaja Nina Svetelj.

»Pomembna razlika med nami in drugimi ponudniki videa na zahtevo je, da ne iščemo le filmov, ki so tržno zanimivi, ampak smo spletni arhiv slovenskih filmov, kjer je možno dostopati do čim večjega števila naslovov,« poudarja Lev Predan Kowarski in dodaja: »Drugi pomemben dosežek tega projekta je, da gre devetdeset odstotkov od zaračunane izposoje imetnikom materialnih avtorskih pravic filma.« Knjižnica namreč vnaprej zakupi določeno število ogledov, ki so na voljo članom, če bo povpraševanje veliko, lahko gre v dodaten nakup. Bralci iz kranjske knjižnice bodo tako ob filmih To so gadi, Vesna, Sreča na vrvi ... tudi gledalci. Najnovejša filma, ki si jih že lahko ogledate, sta dokumentarni film Odpotovanje (2020) režiserke Petre Seliškar in kratki animirani film Ta presneta očetova kamera (2021) režiserja Miloša Tomiča.

Za spomin in fotografski izziv

V Galeriji Atrij je še teden dni na ogled zanimiva fotografska razstava z naslovom Tržič nekoč in danes. Člani Foto kluba Tržič so na podlagi petdeset in več let starih razglednic Tržiča in okolice posneli povsem enake motive, ki jih kaže njeno današnja podoba.

IGOR KAVČIČ

Gledam fotografski dvojec na začetku razstave. Spodaj je petdeset in več let stara črno-bela fotografija, zgoraj barvni posnetek iz letošnjega poletja. Obakrat je osrednji motiv tovarna Peko zadaj, na oni strani Tržiške Bistrice, je vidna Gorenjska cesta in nad njo gozdnato pobočje. Ko primerjamo sliko območja nekoč s tisto danes, vidimo eno in edino stalnico – skalnato zaplato opuščene nekdanjega kamnoloma, ki je še vedno taka kot nekoč. Vse drugo je drugačno, spremenjeno, naj bo to osrednja stavba nekdanjega Peka, ki je nekoliko višja in ima prizidek, ali pa poleg na desni še nekaj industrijskih obratov, zadaj dva bloka, nad Gorenjsko cesto pa vrsta hišk, ki jih nekoč še ni bilo. Bilo je nekoč in je danes.

»Ideja za natančno ponemanje starih razglednic oziroma fotografij je padla na seji izvršnega odbora

in je kasneje med fotografi požela kar precej zanimanja,« o spodbudi za fotografsko akcijo pripoveduje Stane Perko, aktualni predsednik Foto kluba Tržič. Odzvala se je večina dejavnejših članov, ob povečanih razglednicah, največ jih je bilo iz zbirke Jureta Smoleja, je vsak izbral dva motiva in se lotil dela. »Namen projekta je bil dvojen,« nadaljuje Perko. »Želeli smo ljudem prikazati dejansko spremembo posameznih predelov Tržiča in s tem predstaviti časovni razpon, ki bo pri starejši generaciji spodbudil spomine, mladim pa pokazal kontrast med današnjim časom in časom njihovih dedkov in babic. Drugi pomen pa je povezan z nami, fotografi. Natančno je bilo treba ugotoviti, s katere točke in katerega zornega kota je bila posneta fotografija.« Če so nekoč fotografirali v glavnem s 50-milimetrskimi objektiv, so danes v ospredju zoom objektiv. Kot pove sogovornik, mora vsak motiv imeti

vsaj dve orientacijski točki, ki sta prisotni tako na stari kot novi fotografiji. Motiv je seveda realističen, fotografom pa je bilo v izziv zlasti najti pravo stojno točko in pravi kot fotografiranja.

»Največ težav je bilo s stojišči, s katerih so bile fotografije posnete v preteklosti, saj mnoga danes niso več aktualna, največkrat jih je prerasel gozd ali drugo rastje. V takih primerih je bilo treba čim boljši približek narediti z dronom. Na razstavi so štiri take fotografije,« pojasnjuje fotograf Milan Malovrh, sicer podpredsednik Foto kluba Tržič. Ustvarjenih je bilo 56 fotografij po preteklih motivih, za razstavo je bila glede na velikost galerije izbrana slaba polovica.

Staneta Perka je k ponovnemu posnetku spodbudil motiv s fotografije, na kateri množica ljudi opazuje cerkev sv. Jožefa v plamenih. »Pred več kot šestdesetimi leti so požar po nesreči med igro zakrivali tržiški otroci. Zdi se mi, da so jo še istega

Fotograf Milan Malovrh in Stane Perko ob bazenu, ki je ob imenu Gorenjska plaža dobil tudi bolj morskobliko. / Foto: Igor Kavčič

leta obnovili. Tudi sam se spomnim, kako smo si v koloni podajali strešnike iz doline na hrib, saj s tovarnjakom ni bilo mogoče priti do cerkve,« pove Milan, Stane pa doda, da je bilo tudi novo fotografiranje cerkve v sedanjih okoliščinah precej oteženo. »Kljub mojima dvema

metroma sem moral uporabiti še stojalo, ga dvigniti v višino in posnetek narediti s samosprožilcem.«

Na razstavi si je moč ogledati še številne znane tržiške motive, od vedut Tržiča z različnih stojišč nad mestom do mestnih ulic, znanih zgradb, kot je Bornova

graščina; zanimivo, kako se je spremenil tržiški bazen ... Razstavni projekt Tržič nekoč in danes so v Foto klubu pripravili ob podpori Občine Tržič, na ogled je še teden dni, 16. decembra pa bodo fotografi v Atriju postavili že tradicionalno letno pregledno razstavo.

Zanimivosti

V dolini različna, v steni pa kot eno

Nejc Marčič in Luka Stražar sta goram zapisana tako poklicno kot v prostem času. Vrhunska alpinista, prejemnika zlatega cepina, gorska vodnika, očeta in prijatelja, oba doma na Gorenjskem, sta skupaj preplezala že veliko prvenstvenih smeri, zadnje konec oktobra v Himalaji. Kaj ju povezuje, kako se dopolnjujeta in kako je več tisoč metrov visoko spat brez šotor, sta nam zaupala na pogovornem večeru v Preserjeh pri Radomljah.

JASNA PALADIN

Šestintridesetletni Nejc Marčič z Bleda (član AO Radovljica) in tri leta mlajši Luka Stražar iz Ljubljane (član Akademskega AO), ki že štiri leta živi v Javorniškem Rovtu, kjer si je ustvaril družino, sta že uigrana alpinistična naveza. Leta 2012 sta prejela zlati cepin za prvenstveno smer Sanjači zlatih jam v severovzhodni steni 6615 visokega vrha K7 West, ki sta jo preplezala leta 2011 v Pakistanu.

Stražar je dobitnik še enega zlatega cepina skupaj z Alešem Česnom in Britancem Tomom Livingstonom za prvi pristop na Latok 1 s severne strani. Leta 2012 sta preplezala tudi prvenstveno smer Modri dirkač v takrat še nedotaknjeni zahodni steni Janaka (7009 m n. m.) v Himalaji.

»Enako gledava na to, kako se gibati v hribih. Ko se znajdeva pred predelom stene, ki ga je treba preplezati, je zelo hitro obema jasno, kako se ga bova lotila; in v tem sva si res zelo podobna. V resnici sva si karakterno precej različna, v steni pa se zares ujameva.«

Skupaj s soplezalci iz slovenske mladinske alpinistične reprezentance (SMAR) sta leta 2013 preplezala novo smer po Vzhodnem stebru na Kang Ri (6200 m n. m.) v Himalaji, na odpravi Anapurna 2017 pa sta opravila vzpon po normalni smeri

na osem tisoč do 7200 metrov nadmorske višine.

Hrube dojmeta na enak način

Tej beri uspehov sta konec oktobra dodala še enega – prvenstveno smer Slovenska direktna v severozahodni steni 6680 metrov visoke gore Tsoboje. Kaj ju povezuje in kako to, da sta tako uigran dvojec?

»Enako gledava na to, kako se gibati v hribih. Ko se znajdeva pred predelom stene, ki ga je treba preplezati, je zelo hitro obema jasno, kako se ga bova lotila; in v tem sva si res zelo podobna. V resnici sva si karakterno precej različna, v steni pa se zares ujameva,« sta nam povedala in dodala, da ju gore povezujejo že več kot desetletje.

Kosta izbirala cilj za letošnjo odpravo (na odpravi sta bila z njima tudi Marko Prezelj in Matija Volontar), sta imela zaradi epidemije in nove očetoške vloge Luke željo preplezati goro, ki ne bo zahtevala zapletene logistike. »Zaradi očetovstva sem želel biti od doma odsoten kar najmanj časa, zato sva si izbrala manj obiskano gorovje v Himalaji, ki je relativno blizu Katmanduja, zaradi česar smo dostop do izhodišča lahko opravili z avti in peš. Na voljo smo imeli le mesec dni časa, ki pa smo ga do potankosti izkoristili,« je povedal Luka Stražar in dodal, da so imeli do baznega tabora štiri dni hoje.

Angina, veter in mraz, a nato tudi vrh

Začelo se ni obetavno, saj je Nejc zbolel; angina ga je

Nejc Marčič in Luka Stražar / Foto: Jasna Paladin

za teden dni položila v posteljo in vse želje so se nenedoma zazdele močno oddaljene, prav tako sta se zavedala časovnega pritiska, saj dodatnega časa za več pozizkusov v steni nista imela. Antibiotiki in aklimatizacija so Nejca znova postavili na noge in bolj ko se je bližal odhod domov, bolj se je počutil. Zgolj tri dni pred koncem odprave sta se podala v steno in jo tudi uspešno preplezala.

Seveda ni šlo brez težav. »Kar nekajkrat sva se znašla na predelih, ko so se naju polotili dvomi, ali nama bo uspelo, ali pa so nama razmere pognale strah v kosti. Najina odločnost in zaupanje

v sposobnosti so bile nekajkrat na preizkušnji, pomagale pa so nama izkušnje, ki sva jih v minulih letih skupaj nabirala po hribih. Energijo nama je jemal močan veter, hud mraz, tudi sneg je bil zahteven za varovanje, zasipavali so naju pršni plazovi, grozilo so nam snežne gobe, a sreča je bila na najini strani. Obakrat sva našla primeren prostor za bivakiranje, enkrat na majhni snežni polici, drugič pa v ledeniški razpoki, tako da sva se lahko skrila pred vetrom in spočila. Urediti primeren bivak je na takšni avanturi skoraj tako pomembno kot samo plezanje, čeprav si zvečer že tako utrujen, da je kopanje

po snegu tisto, kar si najmanj želiš. Če se ne moreš spočiti, tudi plezati naslednji dan ne moreš,« sta se v spominih vrnila na odpravo, pri tem pa povedala še marsikaj zanimivega.

Brez šotor, oba v eni spalni vreči

Kot denimo to, da Nejc v steni poje izredno malo, oba pa rada plezata hitro in zato s čim lažjimi nahrbtniki, v katerih navadno ni šotor; večkrat sta spala tudi v le eni spalni vreči. A gore so ju izučile, da pri kakovosti opreme ne gre varčevati, zato uporabljata le najboljše materiale. Prav tako mišice

niso dovolj, na pravem mestu je treba imeti predvsem glavo. »Večkrat sva že dobila zaušnico narave in spoznala sva, da najini telesi ne zmoreta prenesti kar vsega, zato se z opremo res ne gre hecati.«

Tsoboje, »hrib«, kakor Nejc pravi vsem goram, četudi so v Himalaji, ima dva vrhova in osvojila sta oba, sestopila pa sta po zahodni strani. Na poti navzdol je Luko zdelala desna roka, ki mu je zaradi nenehnega vrтанja vijakov v sneg močno zatekla, a tik pred odhodom domov sta srečno prispela v bazo.

Oba rada plezata hitro in zato s čim lažjimi nahrbtniki, v katerih navadno ni šotor; večkrat sta spala tudi v le eni spalni vreči. A gore so ju izučile, da pri kakovosti opreme ne gre varčevati, zato uporabljata le najboljše materiale.

Pogovorni večer pred ljubiteljski alpinizma in gora v prostorih Osnovne šole Preserje pri Radomljah, kamor sta se pred dnevi odzvala na povabilo članov Kulturnega društva Jože Gostič Homec, je bil le eden v nizu predavanj o njihovih odpravah, ki jih v prihodnjih tednih še pripravljata, še bolj kot te pa načrtujeta nove skupne podvige v steni in gorah, prepričana, da jima bo uspelo doživeti še marsikaj lepega. »Alpinizem je avantura in pri tem želiva še naprej uživati.«

Zračno plezanje v osrednjem delu severozahodne stene šesttisočaka Tsoboje / Foto: Luka Stražar

Prvi raztežaj drugega dne z mestom za bivak pod skalnim previsom na gori Tsoboje

Obletnice

Enajst otrok ostalo brez staršev

Prejšnji teden, 1. decembra, je minilo štirideset let od nesreče letala tedanjega slovenskega prevoznika Inex-Adria na Korziki, ki velja za najhujšo letalsko nesrečo v slovenski zgodovini. Preživel je ni nihče.

SIMON ŠUBIC

Letalo DC-9 McDonnell Douglas letalske družbe Inex-Adria je s 173 potniki in sedmimi člani posadke 1. decembra 1981 zjutraj poletelo z ljubljanskega letališča na Brniku proti Ajacciu na Korziki. Ponesrečilo se je ob 8.53, tik pred pristankom, ko se je v gosti megli in skoraj nični vidljivosti s kri lom zaletelo v 1365 metrov visoko goro San Pietro. Kasneje se je izkazalo, da je do nesreče vodilo več dejavnikov. Ključna naj bi bila predvsem nenatančna komunikacija med zračno kontrolo in posadko letala. Kontrola je namreč – prepričana, da je letalo že nad morjem – izdala ukaz o spuščanju letala, čeprav je bilo to še vedno nad goratim območjem otoka. Posadka je bila sicer presenečena nad ukazom za spust, a ker ga je kontrola potrdila, je začela zniževati višino. Na nesrečo je vplivalo tudi dejstvo, da posadka letališča ni poznala, saj je bil to prvi polet Adrie na Korziko. Letališče v Ajacciu je bilo zaradi kratke pristajalne steze zelo zahtevno za pristajanje, v tistem času pa tudi še ni imelo radarja.

Jugoslavija je žalovala

Novica o tragični nesreči slovenskega letala na Korziki je v črno zavila celotno tedanjo skupno državo Jugoslavijo. O njej so poročali vsi mediji, seveda tudi časopis Gorenjski glas, ki je v prvi izdaji po nesreči 4. decembra 1981 o tragediji poročal na prvi in celotni šesti strani: »Jugoslavija danes žaluje: zastave na pol droga, resna glasba na valovih radijskih postaj, odpovedane so vse kulturno zabavne prireditve. To je danes podoba uradnega z

Vrnitev skupine reševalcev, ki je maja 2008 dva tedna na gori San Pietro čistila ostanke letalske nesreče, na brniško letališče / Foto: Gorenjski glas, 30. 5. 2008

Letalo DC-9 Super 80, kakršno je omahnilo na Korziki / Foto: Gorenjski glas, 4. 12. 1981

odredbo zveznega izvršnega sveta določenega dneva žalosti za 180 ponesrečenimi potniki Inex Adriinega letala DC-9 Super 80; žalost in presunjenost se je začela pač že zadnji dan praznikov v torek, 1. decembra, nekaj po 11. uri dopoldne, ko so svojci in pa širša javnost prvič po sporočilu ljubljanskega radia zasluhteli, da se izlet v Kompasovih delavcev in 14 delavcev Inex Adrie,« je še poročal Gorenjski glas, ki je na naslovni strani časopisa navedel, da je bilo med ponesrečenimi potniki 23 Gorenjcev. »Največ – 13, jih je bilo iz kranjske občine, pet iz radovljiške, štirje iz škofjeloške in ena občanka iz tržiške občine. Že v sredo dopoldne so se na izrednih sejah sestali izvršni sveti v vseh občinah ter sprejeli ukrepe, ki naj bi ublažili družinam velike in tragične izgube. Izvršni svet skupščine občine Kranj se je sestel na izredni seji v ožji sestavi skupaj s Centrom za socialno delo. Povezali so se s krajevnimi skupnostmi, iz katerih so bili ponesrečeni, in do včeraj so že večino svojcev uspeli obiskati. Seveda je trenutna pomoč lahko le moralna opora, predvsem pa je pomembno, da svojem stoje ob strani v krajevnih skupnostih,« smo poročali. Obiskali so tudi šestletno deklico, ki je v nesreči izgubila oba starša in je bila v začasnem varstvu stare mame. V podjetjih, kjer sta bila pokojna starša zaposlena, v Iskri in Savi, so se dogovorili, da bodo po najboljših močeh pomagali osiroteli deklici. Tudi v radovljiški občini, kjer so osiroteli trije otroci, stari od štiri do osem let, so se dogovorili za prvo pomoč družinam. To so prizadetim družinam obljubili tudi v preostalih treh občinah: Škofja Loka, Trzič in Radovljica.

Med umrlimi triindvajset Gorenjcev

»Na slovenske domove se ne bodo vrnila cele družine, trije, štirje, pet članov, 11 otrok ne bo več imelo

nobenega od staršev, veliko jih je izgubilo enega roditelja, nikoli več ne bodo stopile v razred tri učiteljice osnovne šole Josip Broz - Tito v Predosljah, ne bo več prišlo na delo 20 Kompasovih delavcev in 14 delavcev Inex Adrie,« je še poročal Gorenjski glas, ki je na naslovni strani časopisa navedel, da je bilo med ponesrečenimi potniki 23 Gorenjcev. »Največ – 13, jih je bilo iz kranjske občine, pet iz radovljiške, štirje iz škofjeloške in ena občanka iz tržiške občine. Že v sredo dopoldne so se na izrednih sejah sestali izvršni sveti v vseh občinah ter sprejeli ukrepe, ki naj bi ublažili družinam velike in tragične izgube. Izvršni svet skupščine občine Kranj se je sestel na izredni seji v ožji sestavi skupaj s Centrom za socialno delo. Povezali so se s krajevnimi skupnostmi, iz katerih so bili ponesrečeni, in do včeraj so že večino svojcev uspeli obiskati. Seveda je trenutna pomoč lahko le moralna opora, predvsem pa je pomembno, da svojem stoje ob strani v krajevnih skupnostih,« smo poročali. Obiskali so tudi šestletno deklico, ki je v nesreči izgubila oba starša in je bila v začasnem varstvu stare mame. V podjetjih, kjer sta bila pokojna starša zaposlena, v Iskri in Savi, so se dogovorili, da bodo po najboljših močeh pomagali osiroteli deklici. Tudi v radovljiški občini, kjer so osiroteli trije otroci, stari od štiri do osem let, so se dogovorili za prvo pomoč družinam. To so prizadetim družinam obljubili tudi v preostalih treh občinah: Škofja Loka, Trzič in Radovljica.

Pomoč v Slovenijo je prihajala spontano, smo zapisali: »Devet slovenskih družin se je že ponudilo, da posvoje otroke, ki so v torek osiroteli. Tudi iz ostalih naših

republic prihajajo ponudbe za kakršnokoli pomoč družinam ponesrečenih.« Preberemo lahko tudi, da v Slovenijo oziroma Jugoslavijo prihajajo sožalne brzojavke z vseh koncev sveta, posebej sta omenjeni sožalni brzojavki sekretarja OZN Kurta Walthelma in predsednika francoske republike Francois Mitterranda.

Žalna seja v polni dvorani

V naslednji številki Gorenjskega glasa, ki je izšla 8. decembra 1981, je bila od-

Krste s ponesrečenimi potniki so na Brnik pripeljali 9. decembra 1981.

mevom na letalsko nesrečo namenjena poldruga stran, objavljene pa so bile predvsem zgodbe žalujočih družin in delovnih okolij, v katerih so ostali brez staršev, otrok, sodelavcev ... Zadnje strani so polnile osmrtnice za žrtve nesreče, kar se je nadaljevalo še nekaj naslednjih števil. Objavljen je bil tudi prispevek o žalni seji in vpisovanju v žalno knjigo v Kranju: »Dvorana je bila polna do zadnjega kotička, saj so se žalne seje udeležili poleg predstavnikov skupščine občine Kranj in družbenopolitičnih organizacij občine in republike tudi celotni

izvršni svet, predstavniki rimokatoliške cerkve, nekateri svojci umrlih in delegacije iz delovnih organizacij – Iskre, Save, Osnovne šole iz Predoselj, Kompas, Obrtnika, Tehnika, Varnosti, Planina, ter iz krajevnih skupnosti, iz katerih so bili umrli: Brnik, Zalog, Predoslje, Primskovo, Stražišče, Planina, Kokrica. Na seji so z minuto molka počastili spomin na občane, ki jih ni več.«

Posmrtno ostanke pripeljali z letaloma

Posmrtno ostanke umrlih so 9. decembra z dvema letaloma pripeljali v Slovenijo, o čemer smo dva dni kasneje poročali na prvi strani časopisa: »Molče so se v sredo pozno popoldne začeli zbirati v letališki stavbi ljubljanskega letališča Brnik svojci, znanci in drugi, da bi spremljali vrnitev 180 potnikov Adriine devetke. Letališče sicer običajno tako hrupno z vrvečo množico, brenjenjem letalskih motorjev, je bilo v sredo zvečer najbolj tiha ploščad, na kateri je ne- gibno v pričakovanju obeh

se je po letališču razlila presunljiva pesem Vsi so venci beli. Množica se je nato premaknila, na čelu z najvišjimi predstavniki republike in ob zvokih žalostink milice ter se v nemem mimohodu mimo žalnega odra poklonila spominu umrlih. Posmrtne ostanke umrlih v letalski nesreči na Korziki so nato prepeljali na ljubljanske Žale, kjer bodo strokovnjaki Sodontomedijskega inštituta nadaljevali s prepoznavanjem.« Posmrtne ostanke žrtev so pokopali v skupnem grobu na ljubljanskem pokopališču Žale.

Območje dokončno počistili leta 2008

Na gori San Pietro so po nesreči ostali številni ostanke razbitin letala in osebni predmeti ponesrečenih. Šele 27 let kasneje, maja 2008, je na podlagi načrta sanacije kraja nesreče slovenske vlade stekla organizirana akcija čiščenja območja nesreče ter odstranjevanja letalskih razbitin in drugih ostankov nesreče na gori. Ekipa, ki jo je sestavljalo okoli 60 pri-

padnikov iz vrst gorskih reševalcev, gasilcev, civilne zaščite in Slovenske vojske, je ob podpori helikopterja Slovenske vojske z gore odstranila okoli 27 ton odpadkov, med njimi tudi večje kose letala, kot sta motor in del letalskega krila. Odkrili so tudi nekaj človeških ostankov, ki so jih potem shranili na pokopališču na Žalah. Ob zaključku akcije so na mesto trka letala ob goro San Pietro postavili tudi spominsko znamenje s podatki o nesreči v slovenskem in francoskem jeziku. Spominska plošča je vzdignjena tudi v cerkvi v bližnjem kraju Petreto-Bicchisano.

30 let R Slovenije

Spomini na leto 1991, 4. del

Zanimalo nas je, kako so prebivalci Gorenjske doživljali zgodovinske dogodke leta 1991. Da bi dobili nekaj odgovorov, smo za pomoč prosili prof. Ireno Rahotina z Gimnazije Franceta Prešerna iz Kranja. Dijaki so v šolskem letu 2020/2021 s svojimi starši in starimi starši opravili pogovore. Z današnjim, četrtem delom zaključujemo zgodbe spominov.

JELENA JUSTIN

Dijakinja Lola je s svojo mamo naredila intervju, ki ga objavljamo v obliki spominskega zapisa.

»V času prvih demokratičnih volitev leta 1990 sem bila najstnica in me dogajanje ni preveč zanimalo. Prvič se je čutila velika povezanost Slovencev. Spomnim se politikov Lojzeta Peterleta, Milana Kučana, Dimitrija Rupla in Ivana Omana, ker se je takrat toliko govorilo o njih. Spomnim se tudi dneva plebiscita, vendar voliti še nisem mogla. Nekako sem slutila, da bo zmagala želja po osamosvojitvi, sama pa sem imela mešane občutke. Ker je bil moj oče Hrvat, sem imela nekako moralno dilemo, ker sem si želela osamosvojitve, vendar so bili moji svojci tudi Hrvati. Na dan razglasitve samostojnosti smo doma proslavljali s sosedi in prijatelji. V Ljubljani pred magistratom je bila nekakšna zabava, na kateri smo se znašle s sestro in sestrično. Vzdušje je bilo res veselo in energično.

V času vojne sem bila v Dubrovniku, kjer sem opravljala prakso v enem od hotelov. Na prvi dan vojne se spomnim, da me je

poklicala mati, ki je bila v Kranju, in povedala, da sta z babico in sestro na varnem v blokovskem zaklonišču. Bile so prestrašene, saj so kar naenkrat zaslišale sirene in preletavanje avionov, zato so hitro stekle v zaklonišče. Druga zgodba pa je bila pri mojem očetu, ki je bil polkovnik JLA in vodja obrambe v rojstnem mestu Dubrovnik. Na prvi dan 10-dnevne vojne je odšel v Split in se upokojil. Spomnim se, da je bil zelo razočaran nad napadom 'bratov' na Slovenijo in ni želel imeti opravka s tem. V naslednjih mesecih po vojni ni prejemal pokojnine in je zato odšel v Beograd, da bi to uredil. Tamkajšnja obveščevalna služba ga je želela zapreti. Zatočišče je našel pri prijateljih, ki so ga potem ilegalno spravili na avtobus, ki je šel čez Madžarsko in Avstrijo v Slovenijo. Na meji s Slovenijo ga niso želeli spustiti, ker še ni imel slovenskega državljanstva. En teden je ostal v Avstriji pri prijateljih, dokler moja mati ni uredila vseh papirjev, da smo ga lahko šli iskat. To dogajanje je bilo zelo napeto in mi je res ostalo v spominu.«

Niki je spomine zaupala stara mama Vida.

»V času prvih demokratičnih volitev sem živela v Glinjah (blizu Cerkelj na Gorenjskem). Stara sem bila 36 let, delala pa sem v Kranju v Iskri. Prvih slovenskih volitev se ne spomnim prav dosti, saj me to ni preveč zanimalo, spomnim pa se dveh imen, o katerih se je govorilo; to sta bila Milan Kučan, prvi predsednik Republike Slovenije, in pa Jože Pučnik. Čeprav se sama za politiko nikoli nisem preveč zanimala, vem, da so bili ljudje okoli mene s slovenskimi politiki precej zadovoljni. Volitve sem seveda spremljala po televiziji, ampak zgolj kot zanimivost.

Plebiscit smo spremljali doma pred televizijo. Seveda smo večinoma vsi bili za to, da Slovenija postane samostojna država, saj smo predvidevali, da bodo razmere za Slovence boljše, kot če bi ostali del Jugoslavije. Vsi smo želeli, da bi se več sredstev usmerjalo na slovensko območje, ne pa da zaslužek naših podjetij odteka v investicije južno od Slovenije.

Proslavo ob razglasitvi samostojne Slovenije smo gledali po televiziji, nismo ravnno nazdravljali s šampanjcem, smo pa upali, da nas zdaj čakajo boljši časi.

Foto: Bojan Lučovnik

Brnik, parkirišče pred glavno letališko stavbo po napadu letal JLA, 28. junij 1991

Ko naj bi se začela vojna, so po radiu in televiziji povedali, da je jugoslovanska vojska prišla na slovensko ozemlje. Na glavnih cestah so postavili barikade, tudi iz tovornjakov in avtobusov, saj drugih priprav ni bilo. Ta vozila so nasprotniki zažgali in ostanki tega napada so se poznali, dokler niso na novo položili asfalta. V času vojne sem normalno hodila v službo, spomnim se, da smo se z 'južnimi' sodelavci še bolj grdo gledali, opazila sem tudi, da so se spremenili vozni redi avtobusov – tisti, ki so vozili mimo letališča, so bili ukinjeni, zato je bilo veliko manj javnih prevozov. So pa tudi vsi okoliški kmetje normalno naprej

delali, čeprav so nekaterim govorili, da bodo 'poleg njiv, s tanki preorali tudi njih'.

Alarm se je oglasil na nedeljo zjutraj, jaz in otroka smo se skrili v klet, mož pa je ostal v kuhinji in pil kavo, ker ni verjel, da bo kaj. Po alarmu je bilo cel dan mirno. Pri nas na vasi ljudje vojne niso vzeli preveč resno, saj se res ni veliko zgodilo. Poleg tega je vas odmaknjena od letališča in se nismo počutili ogrožene. Ko smo videli soseda, ki je imela pripravljen nahrbtnik s hrano in pijačo, smo se ji vsi le smejali.

Enkrat med tednom so napadli televizijski stolp na Krvavcu. V letalu, ki je preletalo Krvavec, je bil slovenski

pilot, ki je delal za jugoslovansko vojsko, in naj bi namenoma zgrešil stolp, da ne bi ostali brez signala. Spomnim se, da so se šli otroci 'skriti' v bližnji gozd med napadom, saj so vzeli vse dogajanje kot igro. Ko sem se vrnila domov, so sosedove matere že vse panične iskale svoje otroke, da bi se umaknili na varno.

Nekaj hiš v bližini letališča (v Vopovljah in na Spodnjem Brniku) je bilo prestreljenih – v fasadah so se videle krogle.«

Različni spomini nas vedejo na leto 1991, a skupno vsem je, da smo vedeli, da nam bo uspelo in da bomo zaživel v lastni, samostojni državi.

Na Gorenjskem v deželi Kranjski

Josip Lavtižar, planiški gospod in svetovni popotnik

PETER COLNAR

V danes svetovno znani smučarski Kranjski Gori, ki so ji tiste čase nagajivi sosedi je pravili Cokelburg, ker so menda vsi, razen župnika in učitelja, nosili lesene cokle, se je 12. decembra 1851 kot tretji od šestih otrok na domačiji, ki se ji je po domače reklo pri Žnidarju, rodil zgodovino pisec in glasbenik Josip Lavtižar.

Nadarjenega dečka so po nasvetu takratnega župnika dali študirat v Ljubljano, kjer je končal najprej ljudsko šolo, kot gojenec Alojzijevejšča pa še gimnazijo. Po maturi leta 1870 je vstopil v ljubljansko bogoslovje in bil 11. septembra 1875 posvečen v duhovnika. Svojo prvo kaplansko službo je dobil leta 1875 v Gorjah, leta 1877 pa

so ga prestavili v Trzič, kjer je spoznal Jakoba Aljaža. Služboval je še v Poljanah nad Škofjo Loko in v Šenčurju. Kot župnik je služboval v Bukovščici v Selški dolini, od tam je odšel v Kokro in za kratek čas na Bled. Decembra leta 1896 je postal župnik v Ratečah. Upokojil se je pri 88 letih in nato živel v Planici pri Ratečah.

Ker so med drugo svetovno vojno brez župnika ostale kar tri gorenjske župnije, se je takrat devetdesetletni Lavtižar spet aktiviral. Prevzel je delo na Dovjem, v Kranjski Gori in Ratečah - Planici. Leta 1941 so ga Nemci aretirali in deportirali v Mekinje, a so ga zaradi visoke starosti in protestov prebivalstva izpustili domov.

Josip Lavtižar je zaslužen za postavitev prvega planinskega zavetišča v Tamarju leta 1889. Tam so 23. avgusta 1936 postavili tudi Marijino kapelo, ki jo je blagoslovil ljubljanski škof Gregorij Rožman. Še danes je v polletnih mesecih v njej redno nedeljsko bogoslužje.

Njegov brat Gašper Lavtižar je bil dolgoletni župan v Kranjski Gori, drugi brat Franc Lavtižar pa velik svetovni popotnik. Njegova sestra Marija Lavtižar je bila poročena z ljubljanskim trgovcem Gregorjem Trdinom, bratom pisatelja Janeza Trdine. Druga dva brata sta se ponesrečila pri spravi luha.

Ohranjenih je več Lavtižarjevih cerkvenih skladb.

Zanimivi Gorenjci in dogodki tedna iz dežele Kranjske:

- Dne 6. 12. 1918 so uvedli sistem začasnih odvezmov odvečnih in praznih stanovanj. Vsak je imel pravico samo do enega stanovanja. To je veljalo v Ljubljani, Mariboru, Celju, Kranju, Trziču, Zagorju in na Jesenicah.
- Nemški visoki komisar dr. Rainer je 6. 12. 1943 v Službenem listu uradno uvedel naziv Slovensko domobranstvo.
- Francozi so 7. 12. 1810 ukinili cerkvene bratovščine. Kapucinski samostan v Ljubljani so ukinili, menihe pa preselili v Škofjo Loko.
- Na Dunaju se je 7. 12. 1895 rodil fiziolog Robert Neubauer. Zdravilišče na Golniku je razvil v naj-sodobnejšo in strokovno najboljšo jugoslovansko bolnišnico.

Zložil je štiri operete in igro Ne v Ameriko. V župnišču je uredil prvo gledališče v Ratečah. Znan je kot kratkopisec, posebej ga je zanimala zgodovina gorenjskih krajev: Zgodovina župnij in zvonovi v dekaniji Radovljica (1897), Zgodovina župnij in dekaniji Kranj (1898), Cerkev in zvonovi v dekaniji Kranj (1901). Njegova dela o zvonovih so dragocena, ker je večino zvonov med prvo

svetovno vojno za vojaške potrebe zaplenila tedanja Avstro-Ogrska.

Planinski pisatelj Janko Mlakar je o Josipu Lavtižarju leta 1952 zapisal: »Menda ni bilo v tistem času med Slovenci nikogar, ki bi bil toliko sveta obredel kakor Lavtižar. Prepotoval je vso Evropo, pogledal tudi v Ameriko, Azijo in Afriko. Če bi ga ne bila smrt prehitela, bi bil morda skočil tudi v Avstralijo.«

Dogajanja ob gradnji železnice

GORAZD STARIHA

spolnost in nasilje

Dreyschockov odgovor na obtožbo, da je dvakrat zlorabil Katarino, je bil, da se je v soboto pred velikonočnim tednom leta 1855 odpravil iz Postojne na železniško progo, da bi videl, kako stojijo dela, in je na nekem kupu gramoza ugledal sedečo Katarino z dvignjenim krilom in ji zaklical: »Si pa res ena pojava!« Že takrat naj bi mu sledila na njegovi poti v gostilno, kjer se je kar nekaj časa zadržal, ko pa je prišel ven in se napotil domov, je slišal dekle peti in žvižgati, pokazala se je iz gozda in spet šla nazaj, dokler

ga ni končno nagovorila v kranjščini in prosila miloščino za zajtrk. Dal ji je nekaj šestic, češ da naj jih da materi. Katarina da je pri njem beračila že tudi prej, v letu 1854, in po navadi ji je kaj dal, miloščino da je dal tudi drugim ljudem, zlasti delavcem na železnici, da jih je spodbujal k delu.

Glede očitane drugega posilstva Katarine 7. maja 1855 naj bi ta tistega dne, ko se je vračal iz urada, stala pred vrati njegovega stanovanja s prosečo roko. Čez tri četrt ure se je podal na železnico in na travniku blizu železnice jo je ponovno videl, sedečo na skali. Nadaljeval je pot čez travnik in medtem rezljal vejo z nožičem. Deklica je nenadoma vstala, pristopila k njemu, dvignila krilo, ga hitro objela, poljubila in mu pri tem potisnila konec jezika med njegovi ustnici. Bil je povsem prepaden, mislil je, da se ji je nenadoma zmešalo; bila je odurna in iz ust ji je vel kisel zadah. V prvem trenutku presenečenja je ni mogel odrihati, ker je v roki držal nož, ki ga je nato izpustil iz roke, in ker je predvideval, da se mu ponuja samo iz pohlepa, da bi kaj dobila, ji je hitro dal nekaj šestic in jo napodil.

Katarinina zgodba za prvo posilstvo (ni vedela povedati, kdaj natančno naj bi to bilo) je bila, da jo je prijel za roko in jo vlekel v grmovje. Tam

jo je vrgel na tla, ji z eno roko držal usta, da ni kričala, z drugo dvignil krilo, razmaknil stegna in ji porinil ud v nožnico, pri čemer je začutila v notranjosti pekočo bolečino. Po približno dveh minutah je vstal, ji dal štiri šestice in odšel. Kaki dve minuti še ni mogla vstati, v prsih je čutila bolečine, ker je ležal na njej. Nato je obrisala nožnico, ki je bila nekoliko krvava, kakšne druge tekočine pa ni opazila na njej. Samo kakih deset, petnajst korakov stran naj bi delavci delali na železnici.

Drugič naj bi bilo v začetku maja v bližini smodnišničnega stolpa pri Postojni. Na enak način kot prvič, tudi takrat ji je dal štiri »zeksarje«. Devet dni po zadnjem posilstvu je zdravniški pregled ugotovil razdevičenje. Ker je obdolženi zanikal, da bi z njo počel karkoli nečistega (sicer ni zanikal, da je bil z njo), in ker je bila priča samo tožnica, je bilo premalo dokazov za dokazovanje krivde. Katarino je župan opisal kot lahko miselno, lažnivo, pohlepno na denar, skoraj brez pouka in vzgoje. Da se je preganjala med železniškimi delavci, za katere je bilo znano, da niso bili najbolj moralni. Lahko bi bilo res, kar je izpovedal obtoženi, možno je bilo tudi, da je Katarina prostovoljno občevala z njim ali s kom drugim.

Vaš razgled

Za razliko od lanske zimske sezone, ki jo je zaznamovalo vsesplošno epidemijsko zaprtje, ostajajo vrata večine muzejev, gledališč, knjižnic, galerij in drugih kulturnih ustanov (zaenkrat) sicer še odprta, pa vendar smo žal pogosto priča prizorom samevajočih sedežev v dvoranah kulturno-umetniških ustanov – a to ne pomeni, da kultura in umetnost ne živita naprej. S. L. / Foto: Tina Dokl

Narava tokrat s snegom ni bila velikodušna zgolj v visokogorju, pač pa ga je – v zadovoljstvo najmlajših in skrb voznikov – dodobra nasula tudi v nižinah. Praznično okrašena mesta so s tem dobila še dodaten čar prave zimske pravljice. S. L. / Foto: Primož Pičulin

Gorenjski priimki

Černe – danes priimek, nekoč ime, 1. del

TINO MAMIC

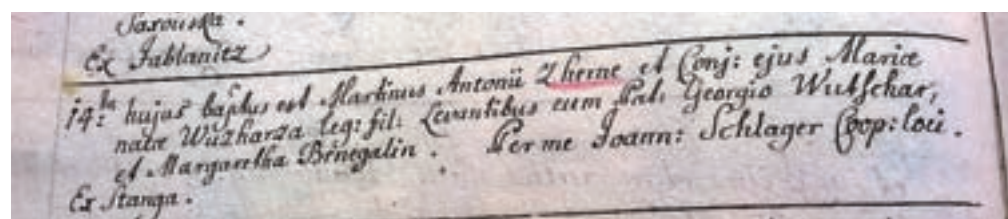
Priimek Černe ima v svojem korenu besedo črn. To je praslovanska beseda, ki jo najdemo tudi v mnogih sodobnih slovanskih jezikih. Med Slovenci, ki so se naselili v Alpe, najdemo tudi osebnostno ime: Črni. Ime je izginilo po tridentinskem koncilu (1563), ki je za krstna namesto slovanskih imen zapovedal latinska imena svetnikov. To pomeni, da je priimek nastal bodisi tako, da so Černetovi postali sinovi nekega Črnega bodisi so imeli temnejše lase ali polt. Lahko pa je prvi Černe tudi živel v kaki mračni globeli.

Priimek je izvorno slovenski, saj ga drugod po svetu ne najdemo. Izven Slovenije živi nekaj več Černetov le na

Hrvaškem. Kako vemo, da gre za potomce Slovencev? Hrvaški Černeti živijo večinoma na Reki in v Zagrebu, drugod pa ne. Omenjeni mesti pa sta imeli ogromno slovenskih priseljencev. Zagrebški Černeti so zato verjetno kranjskega, reški pa kraškega porekla.

Priimek je slovenski. Samo slovenski. Tudi Černeti, ki so se izselili, so si namreč priimek spremenili, razen kakih devetdeset nosilcev priimka na Hrvaškem in štirideset v Srbiji, kjer tudi uporabljajo črko Č. V združenih državah živi 1280 ljudi s priimkom Černe, med njimi nedvomno precej nekdanjih kranjskih Janezov.

Po državi imamo več gnezd tega priimka. Zato si vseh 1442 Černetov ni v

Anton Černivec in Marija Bučar sta imela sedem otrok. Najstarejši je bil Martin Černivec, ki je podedoval kmetijo. O Martinovem rojstvu imamo slogovno izredno lep krstni vpis z dne 14. Oktobra 1769. Vpisan je kot Martinus Zherne. Zanimiv je tudi vpis priimka Bučar: Marija Bučarca (Maria Wuzharza). Krstna botra sta bila Jurij Bučar in Marjeta Menegalijska, a je priimek na tem mestu zapisan kot Benegalin. (K 1769–1787, Šmartno pri Litiji, zv. 9, str. 4)

sorodu. Največ Černetov živi na Goriškem, v Ljubljani in na Gorenjskem. Na Gorenjskem so štiri večja gnezda: Bled, Radovljica, Domžale in Šentvid nad Ljubljano. Priimek je osemdeseti najpogostejši v državi. Ima eno različico, priimek Črne, ki pa ni tako pogosta (98). Podobni priimki, ki so nastali enako, le da so se končnice

menjevale, so: Črnko, Črnič – Črnič, Črnec – Črnec, Črnigaj – Črnigaj, Črnivec – Črnivec, Črnčec – Črnčec. Na Krasu, v Dutovljah in Tomaju, najdemo veliko Černetov, katerih priimek v začetku ni bil Černe, ampak Černja. Zadnjih dvesto let pa se je uveljavila oblika Černe, z naglasom na zadnjem zlogu.

Poglejmo konkretnen primer spremembe priimka, ki mi je naredil kar nekaj sivih las. Pri raziskovanju priimka Černivec sem predleti takonekoč obstal pred zidom. Rodovnik sem raziskal do leta 1800, pred tem letom pa so v župnici Šmartno pri Litiji in Štanga, ki sem ju raziskoval, vsi Černivci izginili. Kako naprej? So se vsi naenkrat priselili?

Nisem namreč pomislil, da bi bilo teoretično možno, da se je oblika priimka spremenila iz Černe v Črnivec. Tovrstne spremembe priimkov so izredno redke v tem obdobju, saj so priimki na ta način nastajali vsaj dve stoletji prej. Ob odkritju je bilo presenečenje seveda veliko. Celotno delo je bilo potem treba ponoviti, iste knjige še enkrat pregledati in v računalniku popraviti vse podatke.

Prvo omembo priimka Černe v veliki župniji Šmartno pri Litiji najdemo 1. aprila 1614, ko se je Martinu Černetu rodil sin Jurij. V tistem času najdemo še eno družino Černe, katere poglavar je bil Jurij Černe. Iz teh dveh družin izvirajo vsi Černeti in Črnivci v Štangi in okolici.

HUMOR, HOROSKOP

Lahko se udeležite tečaja vedeževanja.

Naročniki **Gorenjskega glasa**, izkoristite popust v višini 10 odstotkov. Za več informacij čim prej pokličite Tanjo na tel. št.: **040 514 975**.

Gorenjski Glas

HOROSKOP

TANJA

Oven (21. 3.–21. 4.)

Od vas bodo pričakovali, da se odločate in sprejemate odgovornosti, ki niso direktno povezane z vami. Ker radi pomagata in vam ni nič težko, se boste zavzeli. Bodite pa previdni, da ne bo šlo vam v škodo. Novic boste zelo veseli.

Bik (22. 4.–20. 5.)

V teh dneh boste precej odsotni, saj se vam obeta kar nekaj poti, ki ne bodo pričakovane. Kljub morebitnim preprekam vam bo šlo vse po načrtu. Pri finančah bodite previdnejši in ne pozabite, da mesec nima samo sedem dni, ampak precej več.

Dvojčka (21. 5.–21. 6.)

Ko boste stremeli k temu, da bi se ljudje okoli vas spremenili, ne smete spregledati dejstva, da morate najprej začeti pri sebi. Ko se boste sami spremenili, se bodo tudi drugi okoli vas. Začeli boste sprejemati in ne samo dajati.

Rak (22. 6.–22. 7.)

Povod za vašo dobro voljo bodo lepe novice, ki jih že nekaj časa nestrno pričakujete. Polni pozitivne energije se boste podali v nove zmage, ki čakajo na vas. Tudi na čustvenem področju boste imeli odprte vse možnosti in priložnosti.

Lev (23. 7.–23. 8.)

Čeprav vam to ne bo preveč po volji, si boste morali vzeti nekaj dni za odmor in počitek. Bodite brez skrbi, delo vas bo počakalo, pomembneje je, da si nabereite novih moči. V krogu družine in bližnjih vas čakajo lepi trenutki.

Devica (24. 8.–23. 9.)

Popustili boste in si priznali, da ste utrujeni in da več kot delati ne morete. Samokritičnost je tista, ki vas izčrpa veliko bolj, kot se zavedate. Stopili boste iz svojih okvirov in se prepustili lenarjenju ter prosti čas posvetili samo sebi.

Tehtnica (24. 9.–23. 10.)

Ne boste se mogli izogniti še večji odgovornosti na delovnem mestu. Dali vam bodo vedeti, da ste nenadomestljivi, kar pa ima tudi svojo ceno. Ceno pa si vsak postavi sam. Glede večjih nakupov raje še malo počakajte.

Škorpion (24. 10.–22. 11.)

V vaši bližini se bo veliko dogajalo, a bo to za vas še vedno premalo, zato si boste izbrali še širši krog dogajanja. Takšni pač ste, nikoli vam ni dovolj. V ljubezni boste postavljali pred dejstvo in morali se boste odločiti.

Strelec (23. 11.–21. 12.)

Vse ima svoj smisel, dobro ali pa manj dobro. Seveda boste izbirali med najboljšimi opcijami, a glejte, da ne spregledate pomembnih malenkosti, ki so kot vedno najbolj skrite očem. Na področju dela boste dobili priložnost.

Kozorog (22. 12.–20. 1.)

Pred vami je daljše potovanje in samo od vas je odvisno, kako boste to čim bolj izkoristili sebi v prid. Imeli boste vse možnosti in tudi izbiro. Najprej morate pomisliti nase in šele potem na druge. Poslušajte svoj notranji glas.

Vodnar (21. 1.–19. 2.)

Vse poti pripeljejo na cilj, razlika je le v tem, da so nekatere hitrejše in druge počasnejše. To za vas ne sme biti ovira. Med seboj smo si različni, po značaju in odzivih. Za nekoga je zemlja okrogla, za drugega pa ravna.

Ribi (20. 2.–20. 3.)

Počasi prihajate v obdobje, ko se bo vse, česar se boste lotili, spremenilo v nekaj najboljšega. Lahko se človek še tako trudi, a brez sreče ni nič. Sreča pa pride takrat, ko jo najmanj pričakujemo. Sreda bo za vas dober dan.

GLEJ GA ZLOMKA...

TA JE DOBRA

»Cukr padu«

Janezek: »Mami, mami, 'cukr' mi je padel.«
 Mama: »Pojej malo čokolade, pa bo.«
 Janezek: »Mami, noooo, 'cukr'.«
 Mama: »Saj ti pravim, da pojej čokolado!«
 Po eni uri pride mama v kuhinjo in zavpije: »Groza! Kdo je stresel sladkor po celi kuhinji?!«
 Janezek: »Saj sem ti povedal, da mi je 'cukr' padel, pa si rekla, naj pojem malo čokolade.«

Znak za pešce

Policist na mostu ustavi kmeta, ki s seboj vodi bika.
 »Na začetku mosta je prometni znak, ki dovoljuje promet samo za pešce!« reče policist.
 »Ja, in? Se mar moj bik pelje?«

Subjekt

Učiteljica pri uri slovenščine na tablo napiše:
 »Reven moški je umrl zaradi lakote.«
 »Peter, kje je osebek?« vpraša.
 »Verjetno na pokopališču ...« odgovori Peter.

Dva črva

Dva črva se pogovarjata.
 Prvi vpraša drugega: »Zakaj si pa ti danes tako srečen?«
 Drugi odvrne: »Tašča je odšla na ribolov.«

Novoletne želje

Božiček, prosim te, da mi v novem letu zagotoviš debel bančni račun in suho telo. In le glej, da ne boš zamenjal, tako kot si lani.

LAŽJI SUDOKU

3		5		7	1	6		2
		7	9	8			5	3
4				3			1	
	9							4
	4	3	2		6	5	8	
1							7	
	7		3					6
8	6			2	9	1		
5		2	6	1		9		

Rešitev:

4	7	6	8	1	9	2	5	3
5	8	1	6	2	7	9	8	
9	2	9	7	8	1	2	6	
6	2	7	6	8	9	5	1	
1	9	9	6	2	5	7	2	
8	6	7	5	1	8	6		
9	7	1	6	2	3	9		
2	2	9	6	1	9			
2	9	1	2	7	9	8		

TEŽJI SUDOKU

7	6			4		8	2	
	9				8	4		
	8	1	2				3	
								2
			7		1			
9								
	1				6	7	8	
		6	1				5	
	7	5		3			9	

Rešitev:

9	8	1	7	6	2	5	4	3
5	2	6	2	1	9	7	8	
8	1	9	2	5	7	6	3	
6	7	5	1	8	2	9	4	
2	9	7	9	2	1	8		
7	9	1	6	2	3	9		
1	2	9	7	6	8	9		

Navodilo za reševanje: v kvadrate vpišite števila od 1 do 9 tako, da se ne bo nobeno število ponovilo ne v vrstici ne v koloni ne v enem izmed odebelenih devetih kvadratov. Pripravil: B. F.

V neizmerni žalosti sporočamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da nas je v 77. letu starosti za vedno zapustil naš dragi

ŠEMSUDIN NOŽIĆ

iz Kranja

Pogreb dragega pokojnika bo v družinskem krogu v ponedeljek, 13. decembra 2021, ob 15. uri na mestnem pokopališču v Kranju. Žara pokojnega bo na dan pogreba od 13. ure dalje v poslovlilni vežici na tamkajšnjem pokopališču.

Prijatelje prosimo, da namesto rož, vencev in sveč namenijo donacijo v Zavod Korak, za osebe s pridobljeno možgansko poškodbo, Kidričeva cesta 53, 4000 Kranj. TRR pri SKB banki: SI56 0313 8108 6829 888.

Ohranili ga bomo v trajnem spominu.

Žaljuči vsi njegovi

*V šumenju vetra
slišim tvoj glas.
V šopku cvetja
vidim tvoj obraz.*

*Senca spomina
in bolečina
oboje se v dušo zajeda.*

V SPOMIN

Dne 8. decembra je minilo žalostno leto, odkar nas je za vedno zapustila naša draga žena, mama in babica

VIKA PESTAR

iz Voklega

Zahvaljujemo se vsem, ki obiskujete njen prerani grob, ji prižigate sveče in postojite ob njenem grobu. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Vsi njeni
Voklo, 8. decembra 2021

*Tam, kjer si, ni bolečine,
tam, kjer si, trpljenja ni.
In ko naše življenje mine,
srečamo se – tam, kjer si.*

ZAHVALA

V 91. letu starosti se je poslovila naša draga žena, mama, babica, prababica in sestra

ZOFIJA CUDERMAN

roj. Gregorc, po domače Skokova mama iz Babnega Vrta

Ob izgubi naše mame se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za izrečena sožalja, dobre misli, podarjene sveče, svete maše in darove za cerkev. Hvala patronažni sestri Barbari, DSO Kranj za pomoč pri negi, nosačem, pevcem in zastavonoši. Zahvala duhovniku bratu Blažu in njegovim sobratom salezijancem za darovano sveto mašo in pogrebni obred. Hvala pogrebni službi Navček.

Vsem imenovanim in neimenovanim še enkrat iskrena zahvala.

Vsi njeni
1. decembra 2021

*Zdaj zimsko sonce sije
in cvet je ovenel,
kje so vsa ta leta,
kdo le jih je vzel.*

ZAHVALA

V 82. letu starosti se je za vedno poslovila naša mama, babica in prababica

JOŽICA BERGANT

iz Spodnje Luše

Iskrena hvala vsem, ki ste se prišli posloviti in nam izrazili sožalje ter darovali cvetje in sveče. Posebna zahvala pogrebni podjetju AKRIS, župniku g. Jožetu Dolencu, pevcu Janezu Trilerju in trobentaču za lep pogrebni obred. Prav tako se zahvaljujemo vsem sodelavcem, krajevni skupnosti in vsem, ki ste jo pospremili na njeni zadnji poti.

Žaljuči vsi njeni
Spodnja Luša, 6. decembra 2021

*Srce je onemoglo,
dih je zastal,
a nanjo spomin
bo večno ostal.*

ZAHVALA

V 80. letu starosti se je za vedno poslovila naša draga žena in mati

VLADIMIRA ROGELJ

roj. Kerstein iz Britofa pri Kranju

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za izrečeno sožalje, tople besede, darovane sveče in sv. maše. Zahvaljujemo se g. župniku Janezu Jenku za lep pogrebni obred, pogrebni službi Navček, pevcem in sosedi Minki za pomoč pri pogrebu. Posebna zahvala dr. Damjani Pogačnik Peternel za večletno zdravljenje.

Vsem, ki ste nam v težkih trenutkih stali ob strani, še enkrat iskrena hvala.

Žaljuči vsi njeni

*Vsaka mama je prava mama,
dana za srečo in na veselje.
Prava. In ena sama.
Za vse življenje.
(Tone Pavček)*

ZAHVALA

V 87. letu starosti se je od nas poslovila naša draga

ANICA NUŠA JERALA

iz Kranja

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem, sosedom in sodelavcem za izrečena sožalja, za podarjene sveče in za darove za svete maše. Hvala osebju paliativne oskrbe SB Jesenice in gospe Tatjani za podporo naši mami v njenih zadnjih dneh. Zahvala župniku g. Andreju Nagliču, Pogrebni službi Kranj in pevcem ter Anžetu Balantiču za zaigrano Tišino. Hvala vsem, ki ste se od nje poslovili in jo pospremili na njeni zadnji poti. Hvala imenovanim in neimenovanim, ki ste jo poznali in jo imeli radi.

Žaljuči vsi njeni
Kranj, december 2021

*Kogar imaš rad,
nikoli ne umre,
le daleč, daleč je ...*

ZAHVALA

V 57. letu starosti nas je mnogo prezgodaj zapustil dragi mož, ati, brat in stric

SILVO PILAR

iz Velesovega

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, sovaščanom, prijateljem, znancem in sodelavcem podjetja Elektro Gorenjska, podjetja Maori, kolektivu Fesst, Hippa, učiteljem smučanja Kranj, Veteranom NK Velesovo, Ženskemu NK Cerklje in NK Velesovo Cerklje, učiteljem in učencem 6. a in 8. d razreda OŠ Davorina Jenka za izrečena sožalja, darovano cvetje, sveče, sv. maše in denarno pomoč. Hvala dr. Lopuhovi in enoti paliativne oskrbe SB Jesenice za pomoč v zadnjih tednih, Zvezi Sonček ter ekipi PND Taber. Hvala g. župniku Slavku Kalanu za lepo opravljen pogrebni obred, pevcem kvarteta Ultima ter pogrebni službi Jerič. Zahvala gasilcem PGD Velesovo za častni pozdrav. Vsem imenovanim in neimenovanim, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti, še enkrat iskrena hvala.

Ohranite ga v lepem spominu.

Žaljuči vsi njegovi

*V domu je praznina,
v srcu bolečina,
naj dobri Bog poplača ti
za vse dobro, kar naredil si.*

V SPOMIN

Minilo je leto žalosti in lepih spominov na našega ljubelega moža, atija, ata, brata, strica in tasta

MARJANA KADIVCA

Kadivčevega ata iz Hrastja

Odšel si, vendar si še vedno z nami v naših srcih. Hvaležni smo vsem, ki se ga spominjate in obiskujete njegov grob, za prižgane sveče in molitve.

Vsi njegovi
Hrastje, 8. decembra 2021

Po sneženju ne hodite v gore

Zasnežene gore zahtevajo bistveno drugačno pripravo na obisk kot poleti, zima v hribih pa skriva tudi veliko pasti – ena največjih so snežni plazovi, opozarjajo na Planinski zvezi Slovenije.

JASNA PALADIN

Velika planina – Planinska zveza Slovenije (PZS) je v sredo pripravila novinarsko konferenco o trenutnih razmerah v gorah in gibanju po zasneženih terenih, zaradi česar smo se novinarji skupaj s strokovnimi sodelavci PZS odpravili na zasnežena pobočja Velike planine.

»V snegu so gore drugačne, zato je še posebej pomembna dobra priprava na turo, poznavanje in pravilna uporaba opreme ter poznavanje specifik v gorah. Poti so v zimskem času praviloma pod snegom, prav tako so v mnogo primerih pod snegom tudi markacije, oznake so lahko zamedene. Ob tem moramo upoštevati, da trasi poti, ki je sicer vrisana na zemljevidu ali jo imamo v navigaciji, ne velja slepo slediti. Oceniti je treba snežne oziroma plazovne razmere in šele v primeru, da je ocena tveganja nizka, sledimo vidni točki vzpona ali kompasu in zemljevidu ali navigacijski napravi,« je opozoril podpredsednik PZS in inštruktor planinske vzgoje Martin Šolar ter dodal, da zimski obisk gora zaznamujejo nižje temperature, krajši dan, zaprte kočice in specifične snežne razmere, zato odhod v gore pozimi zahteva natančno načrtovanje, pridobivanje informacij s terena, ustrezno opremo in znanje njene uporabe.

Nevarnost snežnih plazov je velika

Kakšna naj ta oprema bo, je predstavil strokovni sodelavec PZS in gorski reševalec Matjaž Šerkezi: obleči se moramo v več plasteh, naša obutev naj bo nepremočljiva (visoki čevlji in v snegu gamaše), ne pozabimo na kapo in rokavice, cepin, dereze in

Potrebno opremo v gorah pozimi je predstavil Matjaž Šerkezi.

čelado, ob obisku visokogorja tudi plazovni trojček. V našem nahrbtniku morajo biti tudi sončna očala, čelna svetilka, rezervne baterije, prva pomoč z astronautsko folijo, ki preprečuje podhladitve, dodatna topla pijača in hrana ter klasičen zemljevid. O trenutnih razmerah v gorah je povedal: »Nevarnost proženja snežnih plazov nad nadmorsko višino 1400 metrov je tretje stopnje po petstopenjski evropski lestvici oz. znatna, nižje pa druge stopnje. Sneg je napihan, posebej nevarna pa so območja naklonine med 30 do 55 stopinj, kjer zaradi količine snega prihaja do spontanega proženja snežne odeje. Proženje je ob dodatni obremenitvi še toliko pogostejše. Upoštevati je treba tudi podlago, saj je marsikje predhodno že bil sneg, ki je bil pomrznjen, zbit ... Na to podlago je padel nov sneg, ki se sproži že ob manjši obremenitvi. Takšna območja so nevarna predvsem zato, ker je nevarnost težko oceniti. Mesta, kjer je

snega manj, pa so nevarna za proženje plazov klozaste snega, saj je v teh dneh prihajalo do izrazitih temperaturnih sprememb. Po podatkih Agencije RS za okolje se tendenca snežnih razmer v naslednjih dneh ne bo bistveno spreminjala in bo sneg zaradi nizkih temperatur ostal suh. Snežna odeja se bo počasi stabilizirala. Ostajala pa bodo nevarna predvsem mesta z napihanim snegom. Zaradi ponovnega sneženja pa se bo nevarnost snežnih plazov povečala. Obisk zasneženih gora je za izkušene posameznike. Potrebno je znanje uporabe zimske opreme, kot so cepin in dereze, sicer sta lahko oba pripomočka smrtno nevarna. Vsak obiskovalec bi moral imeti plazovni trojček, turni smučarji plazovni nahrbtnik. Obiskovanje gora pozimi, kot vidimo danes posameznike, ko se vzpenjajo na Viševnik, Grintovec, tudi na Triglav v derezicah oz. verigah, s palicami rokav ali pa z dvema cepinom, enim cepinom in

brez rokavic ..., je nevarno početje. Takšni posamezniki se niti ne zavedajo svojega početja, da so v nevarnosti in da s 'poučnimi' objavami na družbenih omrežjih v nevarnost spravljajo še druge. Zasnežene gore zahtevajo kompleksno osebnost, ki obvlada tehnične pripomočke, ima znanje iz nevarnosti v gorah, vremenoslovja, orientacije, gibanja ... Predvsem pa ima veliko mero spoštovanja do gora in se zaveda, da gora bo počakala,« je položil na srce obiskovalcem gora in predvsem to, naj po sneženju z obiskom gora počakamo nekaj dni.

Gorski reševalci iz leta v leto posredujejo pogosteje. Do sedmega decembra 2021 so izpeljali 602 reševalni akcije (medtem ko lani vse leto 485), od tega 29 s smrtnim izidom (lani 33). Da je med posredovanji gorskih reševalcev zelo malo dogodkov na organiziranih planinskih aktivnostih, je lahko povabilo obiskovalcem gora, da se pridružijo kateremu od 293 planinskih društev.

Posodobili so gnezdo

Štorklje se bodo lahko spomladi vrnile v prenovljeno gnezdo.

VILMA STANOVNIK

Škofja Loka – V Škofjo Loko že nekaj let spomladi priletijo štorklje, ki tam ostanejo do konca poletja. Pred časom so se na domačo občino obrnili stanovalci Frankovega naselja, kjer že vrsto let štorklje gnezdi na opuščnem dimniku stanovanjskega bloka. Ti niso bili navdušeni nad gnezdom štorkelj, zato so se želeli, v okviru projekta Loško je ekološko, nevšečnosti rešiti.

Sanacija obstoječe konstrukcije je potekala v sodelovanju s Krajevno skupnostjo Trata, konec novembra pa

je potekala namestitev nove konstrukcije s podstavkom za lovilce vej in hrane pod gnezdom štorkelj. Namestitev je trajala več ur, saj je bilo treba obstoječo kovinsko konstrukcijo razžagati in polovico konstrukcije skupaj z gnezdom z dvigalom spustiti na tla, sledil pa je spust še druge polovice. V gnezdu so predhodno odstranili spodnji del, zaraščen s travo. Izvajalci so pravilno stabilizirali težišče celotne konstrukcije ter jo dvignili na dimnik. Kot pravijo odgovorni, bo domača občina v prihodnje poskrbela tudi za letno čiščenje žlebov, strehe stavbe in bližnje kotlovnice.

Na stanovanjski blok v Frankovem naselju so namestili posodobljen dom za štorklje. / Foto: Andrej Tarfila

S plugom na centimetre med vozili

Davča – Izvajalci zimske službe imajo v tej zimi precej dela. Ob sneženju se trudijo, da čim prej očistijo ceste, njihovo delo je še posebej zahtevno v hribovitih območjih, kjer so običajno ceste ožje, snega pa še več kot v dolini. Ob tem pa pogosto naletijo tudi na probleme. Čim se vremenske razmere umirijo, postane narava, prekrita z debelo snežno odejo, mikavna za obiskovalce. Ob tem se dogaja, da vozila parkirajo na povsem neprimernih mestih in s tem ovirajo delo zimskih služb. Takole se je pred dnevi domačin, ki pluži ceste v Davči, s plugom na centimetre prebijal mimo vozil, ki so jih na obeh straneh ceste pustili brezobzirni vozniki, najbrž pohodniki ali turni smučarji, ki so se podali na Porezen. Kot nam je zaupal, takšne situacije še zdaleč niso redke. Zima za zdaj prav nič ne skopari s snegom in prinaša priložnosti za zimske radosti v naravi, ob tem pa velja razmisliti tudi, kje pustiti vozilo, da ne bo oviralo vzdrževalcev cest pa tudi morebitnih intervencijskih vozil. Upajmo, da je ob zadnjem sneženju pluzenje potekalo veliko bolj tekoče.

Takole se je pred dnevi domačin, ki pluži ceste v Davči, prebijal med vozili.

vremenska napoved

Danes bo zmerno do pretežno oblačno. Zjutraj in dopoldne bo ponekod po nižinah megla. Jutri in v nedeljo bo delno jasno, ponekod po nižinah bo megla.

Agencija RS za okolje, Urad za meteorologijo

PETEK

-2/0 °C

SOBOTA

-8/0 °C

NEDELJA

-6/2 °C

